

EVALUERING AF KONFLIKTRÅD

BRITTA KYVSGAARD

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR

FEBRUAR 2016

ISBN 978-87-92760-97-5

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
1.1 Baggrund	3
1.2 Former for konfliktløsningsmodeller	4
1.3 Hvem og hvad retter konfliktråd sig mod	5
1.4 Den nuværende konfliktrådsordning i Danmark	6
1.5 Nationale og internationale evalueringer	7
1.6 Teoretisk perspektiv: Hvordan kan konfliktmægling påvirke recidivrisikoen?	10
2 Undersøgelsens design og data	12
2.1 Effektevalueringens design	12
2.2. Andre undersøgelseselementer	13
2.3 Data	14
3 Analyser og resultater	16
3.1 Hvem ønsker at deltage og hvem har ikke?	16
3.2 Deskriptiv analyse vedrørende eksperimentel- og kontrolgruppe	19
3.3 Resultater fra interviewundersøgelsen	24
3.4 Resultater fra effektevalueringen	25
4 Opsamling og diskussion	31
Litteratur	34
Bilagstabeller	37

1. Indledning

1.1 Baggrund

Den, nu afdøde, norske kriminolog, professor Nils Christie har i høj grad været foregangsmand og teoretikeren bag idéen om alternativ konfliktløsning. I en berømt artikel fra 1976 – *Konflikt som eiendom* – sætter han scenen og påpeger problemer ved, at såvel gerningsperson som offer langt hen ad vejen fratages deltagelse i de traditionelle straffesager: Begge parter repræsenteres, men medvirker kun i meget begrænset omfang i den proces, der reelt angår en konflikt imellem de to parter (Christie 1976). Især offeret er ringe stillet ved i meget høj grad at være kørt ud på sidelinjen. I Christies optik har staten stjålet parternes konflikt, og han plæderer for en offerorienteret domstol, hvor parterne selv aktivt er med til at løse konflikten.

Tankegangen er, at konflikter bedst løses af dem, som er direkte involveret heri, og at fokus bør være genoprettelse og udbedring af skaden frem for straf og hævn.

Christies artikel, der senere er optrykt i andre – også internationale – tidsskrifter, har fået stor betydning for den kriminologiske tænkning i forhold til konfliktråd og mægling (Christie 1977a; 1977b).

I Christies hjemland blev der tidligt gennemført forsøg med alternativ konfliktløsning. I 1981 startede et forsøg hermed i Lier kommune i forbindelse med ændring af den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år (Stangeland 1985). I dag har alle kommuner i Norge et konfliktråd, der behandler straffesager.¹

Inden det norske forsøg forelå der dog allerede spredte erfaringer fra USA og Canada (Ericsson 1982).

Også i Finland interesserede man sig hurtigt for de nye tanker om alternativ konfliktløsning, og et forsøg hermed blev påbegyndt i 1983. Inden for få år spredte programmet sig til mange kommuner i landet. I 1991 var der 40 projekter med konfliktråd i gang, men siden da synes der at have været en vis stagnation (Iivari 2000).

I Sverige blev idéen om konfliktmægling først realiseret ved lokal forsøgsvirksomhed, der i 1987 blev initieret af privatpersoner (rådet 2000). Senere blev der på regeringens initiativ igangsat mere formel forsøgsvirksomhed, der førte til 32 projekter fordelt i hele landet (ibid.). I 2002 blev ordningen lovfæstet (BRÅ 2005).

Danmark blev det sidste af de nordiske lande til at teste alternativ konfliktløsning. Det skete i forlængelse af regeringens første voldspakke fra oktober 1993, hvor der blev iværksat et forsøg i en-

¹ <http://www.konfliktraadet.no/>

kelte kommuner.² Forsøgets resultat var dog pauvert, idet det alene resulterede i fire gennemførte konfliktmæglinger. I 1998 blev det fulgt op af et forsøg med konfliktråd i straffesager i tre politikredse. Forsøget kørte i mange år, idet ordningen først pr. 1. januar 2010 blev gjort permanent og landsdækkende.

Sigtet med det forskningsprojekt, der omtales i denne rapport, er at kortlægge brugen af konfliktråd i Danmark i perioden efter 1. januar 2010, og at undersøge den mulige kriminalpræventive effekt. Undersøgelsen vil dermed komme til at omfatte en redegørelse for, hvad der karakteriserer de sager, der anses for velegnede til konfliktråd, samt hvad der karakteriserer de gerningspersoner, som giver tilsagn om at deltage i konfliktråd, i forhold til dem, der ikke ønsker dette. Endelig undersøges, om de gerningspersoner, der har ønsket at deltage i konfliktråd, og som rent faktisk også har gjort det, i mindre eller højere grad falder tilbage til ny kriminalitet sammenlignet med dem, der også har haft et ønske om at deltage i konfliktråd, men som ikke – typisk på grund af ofrets vægring herved – ikke har deltaget heri.

Undersøgelsen er støttet af midler fra Trygfonden.

1.2 Former for konfliktløsningsmodeller

Konfliktråd er i sin grundform og i den model, der anvendes i Danmark, et møde mellem offer og gerningsperson, hvor en tredjepart, en mægler, er med til at styre processen. Mægler skal være neutral, upartisk og ikke-dømmende, men alene være mellemmand i forhold til de to parter.

Et andet vigtigt karakteristikum er, at deltagelse i konfliktråd er frivilligt for både offer og gerningsperson.

Derudover kan der være store variationer med hensyn til, hvem der i øvrigt måtte deltage i mæglingen, og hvad mæglingen kan betyde i forhold til retssag og straf.

Mange lande har i dag indført forskellige former for tiltag, der henhører under det, der på engelsk kaldes *restorative justice*. Det drejer sig om alternative konfliktløsningsmodeller, der kan omfatte såvel et alternativ til en traditionel domstolsbehandling som et alternativ til traditionelle sanktioner.

I lande som Storbritannien, Australien, New Zealand og Canada anvendes forskellige former for *restorative justice* (Sherman and Strang 2007; Shapland, Atkinson et al. 2008). Der er tale om tiltag som *direct* eller *indirect victim offender mediation*, *conference* og *circles*. *Direct victim offender mediation* svarer til det danske konfliktråd, mens den indirekte form indebærer, at en eller flere mæglere formidler oplysninger mellem de to parter, og disse ikke mødes ansigt til ansigt. 'Confe-

² *Bekæmpelse af vold*. En handlingsplan fra regeringen, oktober 1993.

rence' og 'circles' er en slags udvidet mægling, hvor offer og gerningsperson har mulighed for at medbringe deres pårørende eller andre, som er blevet berørt af konflikten.

I de øvrige nordiske lande anvendes en model, der svarer til den danske.

For så vidt angår betydningen af mægling i forhold til retssag og straf, er der derimod variationer mellem de nordiske lande. I Norge fungerer mægling som alternativ til en retssag, og den aftale, parterne indgår, erstatter – såfremt gerningspersonen lever op til den – en strafferetlig sanktion. Tilsvarende gør sig ikke gældende i de andre nordiske lande. I Danmark fungerer konfliktråd således som et supplement til den almindelige sagsbehandling ved retten, men der kan dog ved strafudmålingen tages hensyn til, at den tiltalte har deltaget i konfliktråd. Tilsvarende gør sig gældende i Finland og Sverige.

Heller ikke i England erstatter mægling og deltagelse i konfliktråd den almindelige rettergang og en strafferetlig sanktion, men i nogle af de forsøg, der er gennemført, vil deltagelse i konfliktråd dog kunne medvirke til at reducere straffen. I USA, Australien og Canada er der derimod tale om, at konfliktmægling erstatter såvel en konventionel retssag som en sanktion (Sherman & Strang 2007).

1.3 Hvem og hvad retter konfliktråd sig mod

Forsøget med konfliktråd i Norge startede som nævnt i relation til drøftelser om at hæve den kriminelle lavalder og var derfor oprindeligt rettet mod unge lovovertrædere. I dag vedrører det alle aldersgrupper og alle former for kriminalitet og desuden også civile sager. Det er endvidere ikke alene politiet, der kan henvise sager til behandling i konfliktråd, men privatpersoner kan også henvende sig og anmode om bistand til løsning af en konflikt.

Det svenske konfliktråd har også oprindeligt sigtet mod unge lovovertrædere, men reelt har der deltaget mange over 17 år i den forsøgsvirksomhed, der er evalueret af det Brottsförebyggande Rådet (BRÅ 2005). Sager til behandling i konfliktråd kan komme fra såvel staten som de kommunale myndigheder.

I Finland kan konfliktrådene behandle sager vedrørende alle former for kriminalitet, idet dog primært mindre alvorlige forhold findes egnede hertil. Alle aldersgrupper kan indgå i de finske konfliktråd.

De fleste af de forsøg med forskellige former for konfliktmægling, der er gennemført i lande uden for Norden, er rettet mod unge lovovertrædere, hvoraf enkelte endvidere begrænser sig til specifikke former for kriminalitet – eksempelvis butikstyverier og gadeuorden. I øvrigt er der mange af forsøgene, der fokuserer på enten vold eller berigelsesforbrydelser, men enkelte angår offerløse forbrydelser som spirituskørsel (Sherman & Strang 2007).

Det første danske forsøg med konfliktråd rettede sig i princippet mod voldssager, da det som nævnt udsprang af regeringens voldspakke fra 1993. På grund af de nævnte vanskeligheder med at få egnede sager til behandling i konfliktråd har dette principielle krav dog næppe haft den store praktiske betydning. I det andet danske forsøg var der ingen restriktioner, og alle sager kunne i princippet inkluderes. De sager, der blev behandlet i konfliktråd, var dog primært mindre alvorlige, men der blev også afholdt konfliktmægling i sager om bankrøveri (Henriksen 2003).

1.4 Den nuværende konfliktrådsordning i Danmark

Lov om konfliktråd (nr. 467 af 12. juni 2009) trådte i kraft 1. januar 2010, hvormed en permanent, landsdækkende konfliktrådsordning blev gennemført.³ Ud over at fastsætte at deltagelse i konfliktråd er frivillig for både den forurettede og for gerningspersonen, siger loven også, at konfliktråd kan komme på tale i sager, hvor gerningspersonen ”i det væsentlige har tilstået det strafbare forhold” (§ 2, stk. 3). Loven omtaler endvidere mæglerens rolle som at bistå ”parterne med at tale sammen om den strafbare handling, og mægleren kan bistå parterne med at udforme eventuelle aftaler, som de måtte ønske at indgå” (§ 3). Endelig nævnes, at ”Mægling i konfliktråd træder ikke i stedet for straf eller andre retsfølger af den strafbare handling” (§ 4). Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår dog, at gerningsmandens deltagelse i konfliktråd ”efter rettens konkrete vurdering” kan indgå ”som en formildende omstændighed i forbindelse med straffastsættelsen.”

I forlængelse heraf kan det nævnes, at der af de interview med konfliktrådscoordinatorer, jf. det senere, blandt andet fremgår, at der blandt de potentielt deltagende gerningspersoner hyppigt er en forventning om, at deltagelse i konfliktråd kan medføre en mildere straf. Der foreligger da også enkelte domme, hvor den tiltaltes deltagelse i konfliktråd fremhæves, og hvor det har haft betydning for en mildere strafudmåling, men det er ikke tilfældet i alle domme, hvor deltagelse i konfliktråd omtales.

Loven om konfliktråd åbner mulighed for, at andre end den forurettede og gerningspersonen deltager i konfliktmæglingen, idet det er op til mægleren at tillade dette.

Der er i øvrigt ikke sat grænser for, hvilke sager der kan behandles i konfliktråd. Som det vil fremgå af det følgende, så behandles der sager i konfliktråd, der angår såvel mindre alvorlig som meget alvorlig kriminalitet.

I forlængelse af lovens gennemførelse er der oprettet konfliktråd i samtlige politikredse. Det er først og fremmest politiet og kredsens konfliktrådscoordinator, der via en gennemgang af sagerne finder frem til dem, der er egnede til konfliktråd, men andre personer – eksempelvis partnerne selv, forældre eller kommunale myndigheder – kan også foreslå afholdelse af konfliktråd.

³ Se Betænkning NR. 1501/2008 om konfliktråd afgivet af Justitsministeriets udvalg om konfliktråd: <http://jm.schultzboghandel.dk/upload/microsites/jm/ebooks/bet1501/index.html>

Der er for de enkelte politikredse opsat målkrav med hensyn til antal gennemførte konfliktråd, ligesom der i ordningens første to år var opsat målkrav vedrørende antal udfundne sager. Siden 2012 har målkravet været 50 gennemførte konfliktråd i politikredsene, dog 75 i Københavns Politi og 10 i Bornholms Politi. Over årene har der været en vækst i omfanget af gennemførte mæglinger – fra 341 i 2010 til 595 i 2011 og 694, 710 og 665 de efterfølgende tre år. I alt således 2965 gennemførte konfliktmæglinger frem til udgangen af 2014.⁴

1.5 Nationale og internationale evalueringer

Der er gennemført to evalueringer, som omhandler erfaringerne med konfliktråd i Danmark. I 2003 blev der foretaget en evaluering vedrørende forsøgsperioden 1998-2002 (Henriksen 2003), mens en evaluering fra 2012 angår den landsdækkende, permanente ordning (Hansen 2012). Begge evalueringer, der bl.a. er baseret på interview med ofre og gerningspersoner, som har deltaget i konfliktråd, viser, at såvel offer som gerningsperson har haft stort udbytte af at deltage, og at de i alt overvejende grad anser konfliktrådsbehandlingen for at være vellykket. Ingen af evalueringerne omfatter spørgsmålet om en eventuel kriminalpræventiv effekt af, at gerningspersonen deltager i konfliktmægling.

Uden for Danmarks grænser er der imidlertid foretaget en ganske stor mængde effektevalueringer af konfliktråd. Her skal primært fokuseres på den – mindre – del af dem, der angår randomiserede, kontrollerede forsøg – altså egentlige eksperimenter – da der i de kvasi-eksperimentelle undersøgelser ikke nødvendigvis er taget tilstrækkelig hensyn til den selvselektion, der ligger bag deltagelse i konfliktråd. I kvasi-eksperimentelle studier har det således ikke altid været muligt at konstruere en kontrolgruppe, hvorom man med sikkerhed ved, at personerne ville have deltaget i konfliktmægling, såfremt de fik muligheden (se også Latimer 2001). Nogle af de metaanalyser, der er gennemført, redegør heller ikke i tilstrækkelig grad for, om dette er sket i de studier, analyserne baseres på (se f.eks. Bradshaw et al. 2006). Det indebærer, at resultaterne af sådanne effektevalueringer er forbundet med usikkerhed.⁵

Dertil kommer, at mange forsøg eller evalueringer vedrørende konfliktråd angår en model, hvor deltagelse i konfliktmægling er alternativ til den sædvanlige domstolsbehandling og straf og ikke som supplement hertil. Resultaterne af sådanne studier er vanskelige at vurdere, idet det er usikkert, om den eventuelle effekt, man måtte finde, beror på, at gerningspersonen har undgået sædvanlig retssag og straf, eller om den beror på selve konfliktmæglingen. Da det, der er i fokus her, er effek-

⁴ Oplysningerne stammer fra www.konfliktråd.dk.

⁵ Dette understøttes af det review, der er gennemført af Sherman og Strang (2007), hvor der alene inkluderes studier, der er på niveau 4 eller 5 ifølge University of Maryland's scientific methods scale, idet resultater fra øvrige studier anses for at savne intern validitet. Som konsekvens af de meget høje krav, der stilles til det anvendte design, inkluderer reviewet kun ganske få studier, hvoraf langt de fleste er randomiserede kontrollerede forsøg. De studier, der ikke er det, har anvendt en kontrolgruppe, der på baggrund af et gennemprøvet prædiktionsinstrument er fundet sammenlignelige med eksperimentalgruppen (se fx Miers et al. 2001).

ten af selv konfliktmæglingen, vil den følgende gennemgang være koncentreret om studier, hvor deltagelse i konfliktmægling eller anden form for restorative justice har været et alternativ til den traditionelle retssag og straf.

I England er der gennemført flere egentlige forsøg med restorative justice, som lever op til ovennævnte kriterium om at være supplement til en almindelig retssag og straf (Shapland et al. 2008). To af forsøgene er gennemført i London og omfatter voksne lovovertrædere. Det ene forsøg angår indbrudstyve, mens det andet inkluderer gadekriminalitet som røveri og tasketyveri. I Northumbria i England er der tilsvarende gennemført to forsøg, ét med voksne og ét med unge, i begge tilfælde nogen der havde begået ejendomsforbrydelser eller voldskriminalitet. Endelig er der også i Thames Valley gennemført to forsøg med voksne lovovertrædere, der havde begået voldskriminalitet. Det ene forsøg angik lovovertrædere, der havde afsonet en fængselsstraf, mens det andet angik nogen, der var idømt samfundstjeneste. De enkelte forsøg omfatter relativt få deltagere, så det er vanskeligt at måle effekten af dem separat. Samlet set finder man en reduktion i omfanget af ny kriminalitet, men generelt set ikke en signifikant mindsning i andel recidivister eller i omfanget af alvorligere lovovertrædelser. Reduktionen i antallet af nye lovovertrædelser er på knap 30 pct. I et enkelt af forsøgene – Northumbria med voksne lovovertrædere – ses dog et signifikant mindsning i såvel risikoen for som grovheden af ny kriminalitet (ibid.). I en senere metaanalyse af disse forsøg påvises en samlet effektstørrelse på 14 pct. (Shapland et al. 2011). Alle de engelske forsøg vedrører imidlertid konferencer, hvorfor de er af mindre interesse her.

Også i Australien er der også gennemført egentlige forsøg med konferencer. Her fungerer de dog som alternativ til den traditionelle retssag og sanktion. I en evaluering af de forsøg, som vedrører voksne spiritusbilister, findes ingen klar kriminalpræventiv effekt, hverken når recidiv måles ved selvrapporteret kriminalitet eller ved registreret kriminalitet. Imidlertid påpeges i analyserne, at restorative justice påvirker lovovertrædernes opfattelser og holdninger. De lovovertrædere, der har deltaget i restorative justice, giver i højere grad udtryk for, at de har gjort en indsats for ikke at køre spirituskørsel, de anser i højere grad loven for at være legitim, og de mener i højere grad, at det vil være problematisk, hvis de begik ny kriminalitet (Tyler et al. 2007). Analyser af de øvrige australske eksperimenter finder tilsvarende ingen signifikante kriminalpræventive effekter af restorative justice vedrørende unge, der har begået ejendomsforbrydelser, herunder unge, der alene har begået butikstyveri. For unge, der har begået voldskriminalitet, ses efter en etårig observationsperiode en tendens til mindre ny kriminalitet blandt dem, der har deltaget i restorative justice, og efter en toårig observationsperiode en signifikant reduktion i recidivet (Sherman 2003; Sherman & Strang 2007).

Senest er der i regi af Campbell Systematic Review gennemført en metaanalyse af 10 effektevalueringer fra USA, England og Australien, der dog alle angår konferencer og personfarlig eller personorienteret kriminalitet. Samtlige evalueringer har et randomiseret design, hvor både ofre og gerningspersoner har indvilliget at deltage, før de er blevet tilfældigt fordelt mellem en kontrol- og

eksperimentalgruppe (Strang, Sherman et al. 2013). De tidligere nævnte forsøg indgår dermed i reviewet. Efter en observationsperiode på to år påvises et markant lavere recidiv blandt de lovovertrædere, der har deltaget i konferencer, end blandt dem i kontrolgrupperne. I tråd med de tidligere analyser gælder det særligt i sager om vold, mens effekten er relativ begrænset, når det drejer sig om ejendomsforbrydelser. Den kriminalpræventive effekt af denne form for restorative justice lader herudover til at være en smule større for voksne lovovertrædere end for unge, hvilket står i modsætning til tidligere resultater (Strang, Sherman et al. 2013; se også Sherman, Strang et al. 2015).

Ud over at måle effekten af konferencer i forhold til recidiv ses der også i nogle studier på andre effekter af at deltage i konferencer. Ovennævnte Campell review referer til to studier, hvor ofrenes tilfredshed med sagsbehandlingen m.v. undersøges. Det påvises, at de ofre, som har deltaget i restorative justice, er langt mere tilfredse med forløbet end ofrene i de øvrige sager. De bekymrer sig endvidere i mindre grad om, hvorvidt gerningspersonen vil begå ny kriminalitet, og de føler i højere grad, at de har fået en oprigtig undskyldning af vedkommende for det, der er sket. Det lader således til, at konferencer i højere grad end den almindelige domstolsbehandling formår at hjælpe og støtte ofrene for kriminalitet til at lægge hændelsen bag sig (Strang et al. 2013). Tilsvarende har andre analyser vedrørende forsøgene i England og i Australien vist, at der er en reduktion i ofrenes score på en test vedrørende posttraumatiske stress syndrom, og at ofrene i mindre grad oplever hævnlyst (Angel, Sherman et al. 2014; Sherman, Strang et al. 2005).

I Sverige er der gennemført en evaluering af effekten af mægling i forhold til recidiv i tilståelsessager med gerningspersoner i alderen 8-18 år (Sehlin 2009). I evalueringen sammenlignes recidivet blandt unge, der har deltaget i mægling i enten Hudiksvall eller Örnsköldsvik, med unge fra nabo-kommunerne, der ikke gjorde brug af mægling i undersøgelsesperioden. Af evalueringen fremgår, at mægling mindsker de unges recidivrisiko. Det er imidlertid uklart, om kontrol- og eksperimentalgruppen er helt sammenlignelige, idet der indgår unge i kontrolgruppen, som ikke indgår i eksperimentalgruppen, herunder dem, som ville have afslået mægling, hvis de have fået det tilbudt.

Ingen af de studier, der er inkluderet i ovennævnte review (Sherman & Strang 2007) vedrører præcist det, der svarer til den danske model: konfliktmægling som supplement til den almindelige retssag og straf. Der er to af forsøgene, som i nogen grad ligner dette, men begge inkluderer dog også den indirekte form for konfliktmægling, hvor offer og gerningsperson ikke mødes, og effekten af alene konfliktmægling mellem offer og gerningsperson er ikke angivet separat (Miers et al. 2001).

Samlet set foreligger der således en del solide effektevalueringer vedrørende konferencer. Disse evalueringer peger på, at deltagelse i konferencer som supplement til den almindelige retssag og straf kan have en kriminalpræventiv effekt for såvel unge som ældre lovovertrædere og i særlig grad i relation til vold. For så vidt angår den form for restorative justice, der anvendes i Danmark – kon-

fliktmægling med deltagelse af offer og gerningsperson – foreligger der imidlertid ikke sikker viden om, hvorvidt det har en kriminalpræventiv effekt.

1.6 Teoretisk perspektiv: Hvordan kan konfliktmægling påvirke recidivrisikoen?

For så vidt en konfliktrådsbehandling erstatter en vanlig retssag og straf, kan der være flere forhold, der kan tale for, at gerningspersonens risiko for at begå ny kriminalitet vil være mindsket som følge heraf. Der kan således være grund til at antage, at konfliktrådsbehandling vil indebære mindre sandsynlighed for stigmatisering end den, der er forbundet med en almindelig retssag. Der kan tilsvarende være grund til at antage, at de aftaler, der indgås mellem offer og gerningsperson som et resultat af konfliktmæglingen, og som erstatter den vanlige straf, vil være af en mindre stemplende natur end de almindelige straffe, ligesom det generelt – på baggrund af forskningen vedrørende effekten af tiltag over for lovovertrædere – kan forekomme sandsynligt, at aftalerne vil være mindre indgribende end de almindelige straffe og dermed i mindre grad medføre ekstralegale effekter (Jørgensen m.fl. 2015).

Når konfliktmægling – som tilfældet er i Danmark – er et supplement til den almindelige behandling ved retten og til den straf, der udmåles, er det vanskeligere at pege på forhold, der umiddelbart taler for, at deltagelse i konfliktmægling kan forventes at medføre en mindsket recidivrisiko.

Den forklaring, der hyppigst henvises til, er den, der udspringer af Braithwaites teori om *shaming* (Braithwaite 1989). Med *shaming* forstås en proces, hvor der udtrykkes misbilligelse med henblik på at få den person, som misbilligelsen er rettet mod, til at føle skam, og/eller for at få andre til at udtrykke fordømmelse. Braithwaite skelner mellem reintegrerende *shaming* og disintegrerende *shaming*, hvor førstnævnte ikke er rettet mod personen, men mod handlingen, og indebærer tilgivelse og ønske om at reintegrere personen i det konventionelle samfund. Sidstnævnte indebærer derimod stigmatisering med risiko for udstødelse fra det konventionelle samfund. Det er åbenlyst, at en reintegrerende form for *shaming* kan være med til at reducere recidivrisikoen, mens den disintegrerende ikke kan det.⁶

Spørgsmålet er imidlertid, om det er det, der foregår i den danske form for konfliktmægling. I modsætning til mange af de udenlandske forsøg med konferencer inkluderer den danske model som nævnt typisk alene offer, gerningsperson og mægler. Det vil sige, at gerningspersonens familiemedlemmer eller andre, der vil kunne have en mere direkte betydning for gerningspersonens reintegrationsproces, ikke indgår. Desuden er den danske form i høj grad begrænset til en samtale om selve den kriminelle handling, altså bagudskuende, og ikke – som tilfældet er i konferencer – diskussioner om fremtiden, og hvad der skal ske for, at lovovertræderen kan holde sig ude af kriminalitet fremover.

⁶ En mindre påagtet teori hviler på Durkheims idé om *collective effervescence*. Durkheim antager, at en samling af mennesker omkring samme handling eller idé kan afstedkomme overstadighed og en kollektiv følelse af samhørighed og indebære et ønske om at leve op til fælles moralske normer (Collins, R. 2005 ; her efter Strang, H., et al. 2013). Også denne teori synes mest relevant i forhold til konferencer og ikke i forhold til den danske konfliktrådsmodel.

Den danske model synes da også langt fra at kunne leve op til de krav, Braithwaite stiller for en vellykket reintegrerende shaming (Braithwaite & Mugford 1994).

For at sandsynliggøre, at konfliktmægling kan påvirke og mindske recidivrisikoen, skal her fokuseres på andre forhold, der menes at mindske risikoen for fortsat kriminalitet.

For så vidt angår teorier om ophør af den kriminelle karriere (*desistance*), peger en del af disse på forhold, der ikke direkte kan relateres til konfliktmægling. Det drejer sig om aldersbetingede eller aldersrelaterede forandringer. Der er teorier, der omtaler afslutningen af ungdomsårene som betydningsfulde for ophør med kriminalitet (Moffitt 1993), teorier der anser en aldersbetinget mindsket mulighed for at begå kriminalitet som værende af betydning for den faldende kriminalitet med stigende alder (Gottfredson & Hirschi 1990), og teorier der fokuserer på aldersrelaterede ændringer i social kontrol via arbejde og familieforpligtelser (Sampson & Laub 1993, Laub & Sampson 2003).

Der er imidlertid også teorier, der ikke alene fokuserer på individets strukturelle muligheder for forandringer via en stærkere tilknytning til det konventionelle samfund i form af eksempelvis arbejde og ægteskab, men i høj grad også på kognitive forandringer, som menes at være forudsætningen for at opfatte og gribe disse muligheder. Ifølge en af disse teorier påbegyndes processen med ophør i den kriminelle karriere således med, at personen mentalt/kognitivt bliver modtagelig for forandring (Giordano et al. 2002). Modtageligheden kan være knyttet til eksempelvis muligheden for at få et godt arbejde, men forudsætningen for, at individet griber en sådan mulighed, er den forudgående mentale proces. Den mulighed for forandring, personen oplever, skal samtidig ses som uforenelig med det liv med kriminalitet, personen hidtil har levet. Forandringsprocessen indebærer videre, at personen begynder at få et andet selv billede – et skift i rolle eller selvforståelse. Udviklingen af en ny identitet er vigtig, da det er med til at sætte retningslinjer for en ny livsførelse. Den sidste fase i processen er personens omfortolkning af og afstandtagen fra den tidligere kriminelle livsførelse (ibid.). I en tilsvarende teori lægges der mindre vægt på en egentlig identitetsændring, men i stedet på, at lovovertræderen omfortolker sit tidligere liv, så det giver mening i forbindelse med ophør i en lang kriminel karriere (Maruna 2007). Den mening, personen prøver at skabe med sit tidligere liv, er de erfaringer, det har givet, og som vedkommende kan anvende fremover ved eksempelvis at hjælpe unge på kanten og i risiko for en tilsvarende kriminel løbebane. Den tidligere kriminelle karriere får altså mening ved at være en slags oplæring i at guide andre væk fra samme rute. Deraf titlen på Marunas bog: *Making Good*. Deltagelse i konfliktråd kan også forstås i denne kontekst.

Endelig kan nævnes en teori, der tydeligere end de tidligere understreger, at ophør med kriminalitet starter med en beslutning om forandring (Paternoster & Bushway 2009). Det er altså ikke strukturelle forandringer eller *turning points*, der igangsætter ophøret, men individets ønske herom. Denne beslutning fødes af individets selvutilfredshed, der kan opstå som følge af en række dårlige oplevelser og gennem en indsigt i, at omkostningerne ved det tidligere liv har været større end gevinsterne.

Sammen med frygten for, hvordan deres liv fremover kan forme sig – *the feared self* – skaber det motivation til forandring. Det kan betyde, at individet søger nye veje – ny omgangskreds, arbejde, nye præferencer, værdier m.v. Processen væk fra den gamle livsførelse anses for at være langsom og gradvis (ibid.).

Ønsket om at deltage i konfliktråd kan ses i denne kontekst – som udtryk for, at gerningspersonen er på vej ud af kriminalitet, og at deltagelse i konfliktmægling indgår som en del af denne forandringsproces, personen er i gang med. Eller det kan ses som udtryk for et behov for i ophørs- eller forandringsprocessen at råde bod på noget af den fortræd, personen måtte have forvoldt. Deltagelse i konfliktråd kan være en af de måder, der rades bod på, og ses som et ønske om *making good*.

Spørgsmålet er så, om deltagelse i konfliktråd kan skubbe så meget til denne ophørs- eller forandringsproces, at det vil være muligt at aflæse som en mindskning i deres recidivrisiko. Det er det, der skal fokuseres på i det følgende.

2 Undersøgelsens design og data

2.1 Effektevalueringens design

De, der deltager i konfliktmægling, kan som udgangspunkt ikke forventes at være en tilfældig del af alle lovovertrædere, men må antages at være en stærkt selekteret gruppe. De sager, der selekteres til konfliktrådsbehandling, er for det første dem, hvor der foreligger en fuld eller tilnærmelsesvis fuld tilståelse. Det er for det andet dem, hvor gerningspersonen accepterer at deltage i konfliktråd på trods af, at personen ikke kan stilles i udsigt, at der tages hensyn hertil ved strafudmålingen. For det tredje er det de sager, hvor også ofret accepterer at deltage i konfliktråd. At dette samlet set medfører en kraftig selektion viste den første danske evaluering (Henriksen 2003). Heri påpeges, at kun omkring hver tiende af de sager, der findes egnede til konfliktmægling, ender med mægling, idet gerningspersonen siger nej til at deltage i omkring halvdelen af sagerne, mens ofrene gør det i cirka 60 pct. af sagerne. Dertil kommer, at kun en mindre del af sagerne findes egnede til konfliktråd, idet det alene finder anvendelse i sager, hvor gerningspersonen – som nævnt ovenfor – ”i det væsentlige har tilstået det strafbare forhold”. Under 10 pct. af alle straffesager er egentlige tilståelsessager. Endelig skal påpeges, at lovovertræderens personlige forhold – psykiske problemer m.v. – kan bevirke, at sagen ikke findes egnet. Alt i alt kan det derfor antages, at kun en meget lille del af alle straffesager vil blive behandlet i konfliktråd, jf. også senere.

Når det alligevel er muligt at gennemføre en effektevaluering af den danske ordning, beror det på, at fremgangsmåden ved udvælgelse af sager til konfliktrådsbehandling indebærer, at der naturligt dannes en kontrolgruppe. Det skyldes, at de sager, hvor gerningspersonen giver tilsagn om at ville deltage i konfliktmægling, men hvor dette ikke realiseres på grund af, at offeret ikke ønsker det, må antages at være sammenlignelige med sager, hvor såvel gerningsperson som offer ønsker at deltage,

og mægling bliver gennemført. Der er således ikke, jf. senere, noget, der umiddelbart tyder på, at offerets beredvillighed til at deltage er relateret til gerningspersonens risiko for at begå ny kriminalitet, eller at den selektion, der måtte opstå som følge heraf, ikke ville kunne kontrolleres for via statistiske analyser.

Designet indebærer altså, at sager, hvor der er sket mægling, indgår i det, der her benævnes eksperimentalgruppen, mens de sager, hvor dette ikke er sket alene på grund af, at offeret ikke har ønsket at deltage, betragtes som kontrolgruppen.

2.2. Andre undersøgelseselementer

Der er ikke tidligere gennemført en kortlægning af sager, der fører til konfliktråd, sammenlignet med dem, der ikke gør det. Et vigtigt element i denne undersøgelse er derfor også at redegøre for, hvad der karakteriserer de sager, hvor gerningspersonen har indvilget i at deltage, i forhold til dem, hvor det ikke er tilfældet. En sådan kortlægning vil kunne give viden om, hvilke grupper man især skal fokusere på med tilbud om konfliktmægling.

Er andet element af undersøgelsen er interview med konfliktrådscoordinatorer i de enkelte politikredse. Der er gennemført interview med koordinatore og andre i 9 af de 12 politikredse. Sigtet hermed er at få indblik i fremgangsmåden ved vurderingen af potentielle sager, der kan behandles i konfliktråd, samt at få koordinatorenes indtryk af, hvad der kan have betydning for, at nogle ofre ikke ønsker at deltage i konfliktråd. Sidstnævnte sker for at kunne vurdere, om der er foregået en selektion, som vil kunne influere på den effekt, der kan måles af konfliktrådsdeltagelse. Det ville kunne være tilfældet, såfremt ofrene systematisk har valgt at acceptere deltagelse i konfliktråd i sager, hvor gerningspersonerne eksempelvis påklædningsmæssigt har fremtrådt meget ordentlige og renlige, mens snavsede og/eller lurvet udseende personer systematisk er fravalgt. Påklædning og fremtræden er for så vidt ikke relateret til risikoen for recidiv, men det er ikke utænkeligt, at en uordentlig levevis med eksempelvis misbrug vil afspejle sig heri, og at det vil kunne have betydning for recidivrisikoen. Det skal samtidig bemærkes, at der i øvrigt i undersøgelsen tages hensyn til en række forhold, som vi ved er af betydning for recidivrisikoen, herunder køn, alder og personernes kriminelle belastning i form af omfanget og arten af tidligere straffe.

Ved siden af disse analyser gennemføres – som baggrund for effektevalueringen – endvidere deskriptive analyser vedrørende eksperimental- og kontrolgruppen med henblik på at undersøge, om de to grupper adskiller sig fra hinanden.

Endelig skal undersøgelsen som nævnt omfatte en evaluering af den mulige præventive effekt af deltagelse i konfliktråd. Hertil anvendes gængse statistiske regressionsanalyser, hvor der tages højde for de forskelle, der måtte være mellem eksperimental- og kontrolgruppen, ligesom der arbejdes med matchning af grupperne.

2.3 Data

Fra Rigspolitiet og de enkelte politikredse er der modtaget oplysninger om sager, der har været behandlet med henblik på konfliktråd frem til 1. juli 2014. Der er lidt uensartet praksis i de enkelte politikredse med hensyn til, i hvilket omfang sager, der har været drøftet, men som af den ene eller den anden grund ikke er endt med konfliktrådsbehandling, er registreret. Det bortfald, der er sket i den forbindelse, må dog formodes at være tilfældigt. Oplysningerne fra politiet omfatter information om sagens journalnummer, gerningsperson, offer og sagens udfald – har der har været afholdt konfliktmægling eller ej. Der er endvidere oplyst om datoen for eventuel konfliktmægling. Indtrykket er dog, at denne dato ikke altid afspejler den reelle dato for mæglingens afholdelse, men – i hvert fald i nogle tilfælde – snarere datoen for sagens overdragelse til en mægler. Endelig indeholder det materiale, der er modtaget fra politiet, også en kort tekst, der eksempelvis kan forklare, hvorfor der ikke har været afholdt konfliktmægling, og – vigtigst – hvem af de to parter der ikke har ønsket at deltage.

Der er yderligere indhentet oplysninger fra Kriminalregisteret vedrørende gerningspersonernes tidligere kriminelle karriere og eventuelle recidiv. Fra Rigspolitiet er der endelig suppleret med oplysninger om ofre i det omfang, denne oplysning ikke er fremgået det oprindeligt fremsendte materiale.

I forhold til de godt 10.000 sager, der er modtaget oplysninger om, er der mange, der af den ene eller den anden grund har måttet ekskluderes af datamaterialet. Det drejer sig om følgende:

- sager der er registrerede som uegnede til konfliktråd (knap 1100 sager)
- sager hvor der ikke er afholdt konfliktmægling, men hvor det ikke vides, hvad det beror på (ca. 1500 sager)
- sager hvor offeret har sagt nej til at deltage, men hvor det er uklart, om gerningspersonen overhovedet er spurgt, og hvad gerningspersonen i så tilfælde måtte have svaret (godt 1700 sager)
- sager der ikke matcher med nogen sag i Kriminalregisteret, hvilket antagelig beror på tastefejl (omkring 300 sager)
- sager hvori der endnu ikke var truffet en strafferetlig afgørelse på det tidspunkt, hvor data blev modtaget fra Kriminalregisteret (juli 2015) (godt 100 sager)
- sager hvor gerningspersonen først har sagt ja og senere nej til at deltage, idet det har været vanskeligt at afgøre, om denne ændring beror på, at gerningspersonen reelt har skiftet syn på at deltage i konfliktråd, eller om det snarere beror på andre omstændigheder, såsom lang ventetid vedrørende behandling af sagen i konfliktråd. De analyser, der er gennemført, viser, at disse gerningspersoner i højere grad ligner dem, der har sagt ja til at deltage, end dem, der

har sagt nej, hvilket kan tyde på, at det ikke reelt er et holdningsskifte, der ligger bag deres tilbagetrækning af tilsagn (ca. 300 sager).⁷

Tilbage bliver 5292 sager, der fordeler sig, som vist i tabel 1, i forhold til henholdsvis gerningspersonens og offerets stillingtagen.

Tabel 1. Konfliktrådssager fordelt efter, om gerningspersonen (GP) og offer (FOU) har ønsket at deltage eller ej.

	Antal	Procent
GP ja; FOU Ja	2079	39
GP ja; FOU først ja, så nej	405	8
GP ja; FOU nej	614	12
GP nej; FOU ja	88	2
GP nej; FOU ikke spurgt	1560	29
GP nej; FOU nej	546	10
I alt	5292	100%

Tabel 2 afspejler den forskellige praksis, der er med hensyn til at registrere sager, hvor gerningspersonen ikke har ønsket at deltage i konfliktmægling. I enkelte politikredse – såsom Fyn, Sydsjælland og Lolland Falder samt Bornholm – sker det meget sjældent, mens der i en politikreds som Midt- og Vestjylland er registreret et meget stort antal sager, hvor gerningspersonen ikke har ønsket at deltage.

Tabel 2. Konfliktrådssager fordelt efter politikreds og efter, om gerningspersonen har ønsket at deltage eller ej.

	GP: nej	GP: ja	I alt
Nordjyllands politi	34	115	149
Østjyllands politi	205	190	395
Midt- og Vestjyllands politi	373	156	529
Syddøstjyllands politi	177	358	535
Syd- og Sønderjyllands politi	69	168	237
Fyns politi	5	124	129
Sydsjælland og Lolland-Falsters politi	11	113	124
Midt- og Vestsjællands politi	357	360	717
Nordsjællands politi	622	569	1191
Vestegnens politi	68	253	321
Københavns politi	268	621	889
Bornholms politi	5	71	76
I alt	2194	3098	5292

⁷ Dertil kommer, at ganske enkelte sager – 12 i alt – er ekskluderet, fordi gerningspersonen var under den kriminelle lavalder på gerningstidspunktet.

3 Analyser og resultater

3.1 Hvem ønsker at deltage og hvem har ikke?

Det følgende belyser karakteristika ved dels de sager, hvor gerningspersonen har ønsket at deltage, og dem, hvor det ikke er tilfældet.

Af tabel 3 fremgår, i hvilket omfang henholdsvis kvinder og mænd har ønsket at deltage i konfliktråd. Der har været en kvindelig lovovertræder i 13 pct. af de sager, hvor konfliktråd har været drøftet. Det er en lidt mindre andel, end det kunne forventes på baggrund af den almene kønsfordeling på kriminalitetsområdet, idet knap en femtedel af de strafferetlige afgørelser vedrørende straf-felovsovertrædelser i årene 2011 til 2014 angik kvinder. Den mindre andel kvinder skal ses i lyset af, at de former for kriminalitet, der ligger bag konfliktråd, jf. senere, i overvejende grad er dem, hvor kvinder er særligt underrepræsenteret (voldsforbrydelser), mens der er relativt få sager vedrørende butikstyveri, som blandt kvinder er den hyppigste form for kriminalitet (Forskningskontor 2014).

Tabel 3. Konfliktrådssager fordelt efter gerningspersonens køn og efter, om gerningspersonen har ønsket at deltage eller ej.

	GP: nej		GP: ja		I alt	
Kvinde	323	15 %	354	11 %	677	13 %
Mand	1871	85 %	2744	89 %	4615	87 %
I alt	2194	100 %	3098	100 %	5292	100 %

Det, der er interessant at notere, er, at det er færre af de kvindelige end af mandlige lovovertrædere, der har ønsket at deltage i konfliktråd, idet 52 pct. af de kvinder, der er blevet spurgt herom, har valgt at deltage, mens det gælder 60 pct. af mændene. Denne forskel er statistisk signifikant.

Tabel 4. Konfliktrådssager fordelt efter gerningspersonens alder på afgørelsestidspunktet og efter, om gerningspersonen har ønsket at deltage eller ej.

	GP: nej		GP: ja		I alt	
14-19 år	600	27 %	1167	38 %	1767	33 %
20-24 år	538	25 %	708	23 %	1246	24 %
25-29 år	246	11 %	317	10 %	563	11 %
30-39 år	360	16 %	432	14 %	792	15 %
40-49 år	274	12 %	318	10 %	592	11 %
50-59 år	124	6 %	111	4 %	235	4 %
60 år +	52	2 %	45	1 %	97	2 %
I alt	2194	100 %	3098	100 %	5292	100 %

Aldersmæssigt er spørgsmålet om deltagelse i konfliktråd primært noget, der angår de yngre aldersgrupper, jf. tabel 4. En tredjedel af gerningspersonerne var under 20 år på tidspunktet for den straf-

feretlige afgørelse, og yderligere knap en fjerdedel var 20-24 år.⁸ I forhold til den almene aldersfordeling i sager om straffelovsovertrædelser er det klart en yngre population, der har været i fokus med hensyn til konfliktråd: Mens 39 pct. af dem, der i 2011 til 2014 blev mødt med en strafferetlige sanktion for en straffelovsovertrædelse, var under 25 år på afgørelsestidspunktet, drejer det sig om 57 pct. af dem, der er blevet spurgt, om de vil deltage i konfliktråd.

Denne forskel kan muligvis skyldes, at konfliktrådskoordinatorerne og andre, der arbejder med konfliktråd, med tiden erfarer, at især de unge gerne deltager. Det er således 66 pct. af dem under 20 år, der har sagt ja til at deltage. Denne procentandel falder langsomt og støt med voksende alder til 46 pct. for dem på 60 år og derover.

Tabel 5. Konfliktrådssager fordelt efter kriminalitetens art og efter, om gerningspersonen har ønsket at deltage eller ej.

	GP: nej		GP: ja		I alt	
Seksuallforbrydelser	32	1 %	81	3 %	113	2 %
Vold o.l. mod offentlig myndighed	97	4 %	126	4 %	223	4 %
Simpel vold	854	39 %	1186	38 %	2040	39 %
Alvorligere og særlig alv. vold	147	7 %	195	6 %	342	6 %
Trusler	73	3 %	107	3 %	180	3 %
Øvrige voldsforbrydelser	12	1 %	39	1 %	51	1 %
Tyveri/brugstyveri	298	14 %	166	5 %	464	9 %
Indbrudstyveri	217	10 %	369	12 %	586	11 %
Underslæb, bedrageri, mandatsvig	118	5 %	41	1 %	159	3 %
Røveri	78	4 %	549	18 %	627	12 %
Hærværk	104	5 %	84	3 %	188	4 %
Ejendomsforbrydelser i øvrigt	91	4 %	49	2 %	140	3 %
Øvrige straffelovsbestemmelser	35	2 %	64	2 %	99	2 %
Færdselslovsovertrædelser	1	0 %	17	1 %	18	0 %
Øvrige særlovsovertrædelser	37	2 %	25	1 %	62	1 %
I alt	2194	100 %	3098	100 %	5292	100 %

Tabel 5 viser, hvilken form for kriminalitet konfliktrådssagerne angår. En meget stor del – 54 pct. – vedrører voldsforbrydelser, herunder især simpel vold. Ejendomsforbrydelser ligger bag de fleste øvrige sager, hvoraf halvdelen er forskellige former for tyveri. Seksuallforbrydelser, der generelt fylder meget lidt i kriminalstatistikken, fylder også meget lidt i konfliktrådssager, nemlig 2 pct. De fleste af disse sager vedrører blufærdighedskrænkelser, men der er også 34 sager om voldtægt iblandt.

⁸ I alt 32 gerningspersoner var under 15 år på tidspunktet for den strafferetlige afgørelse.

I forhold til omfanget af sager generelt er der store forskelle med hensyn til, hvor hyppigt de har været drøftet med henblik på konfliktråd. Sammenholdt med samtlige straffelovsovertrædelser, der har ført til en fældende strafferetlig afgørelse i 2011-14, har 2 pct. af disse været drøftet med henblik på behandling i konfliktråd. For voldsforbrydelser drejer det sig dog om 7 pct. og for røveri om ikke mindre end 14 pct. For samtlige ejendomsforbrydelser er tallet 1 pct.⁹

Hvis det ses på, i hvor stor en del af de forskellige sager gerningspersonen har indvilget i at deltage i konfliktråd, er der også markant forskelle. I gennemsnit er det i 59 pct. af de sager, der indgår i denne undersøgelse, gerningspersonen har sagt ja til at deltage, men for seksualforbrydelser er den andel noget højere, nemlig på 72 pct. Andelen for voldsforbrydelsernes vedkommende svarer nogenlunde til gennemsnittet. Det samme gælder ejendomsforbrydelser under ét, men der er store variationer mellem de forskellige former for ejendomsforbrydelser. For underslæb/bedrageri /mandatsvig er andelen lav, nemlig på 26 pct. Tilsvarende gælder hærværk og tyverier, herunder ikke mindst butikstyverier, hvor kun 9 pct. af gerningspersonerne har valgt at deltage.¹⁰ For især røveri er andelen derimod meget høj, 88 pct. Samlet set tyder det på, at for især de lovovertrædelser, der har indebåret en personkontakt mellem offer og gerningsperson, er gerningspersonen tilbøjelig til at acceptere at deltage i konfliktråd.

Tabel 6. Konfliktrådssager fordelt efter afgørelsens art og efter, om gerningspersonen har ønsket at deltage eller ej.

	GP: nej		GP: ja		I alt	
Ubetinget dom	599	27 %	1101	36 %	1700	32 %
Betinget dom	738	34 %	1146	37 %	1884	36 %
Foranstaltningsdom	78	4 %	108	3 %	186	4 %
Bøde	232	11 %	189	6 %	421	8 %
Tiltalefrafald m. vilkår	9	0 %	18	1 %	27	1 %
Tiltalefrafald u. vilkår	64	3 %	95	3 %	159	3 %
Påtale opgivet mv.	320	15 %	331	11 %	651	12 %
Frifundet	141	6 %	102	3 %	243	5 %
Andet	13	1 %	8	0 %	21	0 %
I alt	2194	100 %	3098	100 %	5292	100 %

Tabel 6 viser, hvilken sanktion – om nogen – den kriminalitet, der var udgangspunktet for drøftelse af behandling i konfliktråd, har ført til. To tredjedele af sagerne er endt med en frihedsstraf. Dertil kommer 4 pct., hvor der er idømt en foranstaltning. Godt hver tiende sag er afgjort med en bøde eller et tiltalefrafald. I de resterende 17 pct. er påtale opgivet, der er sket frifindelse, eller anden – ikke fældende – afgørelse er truffet.

⁹ Reelt er andelen noget større, idet der som nævnt vil være en del af de sager, der ikke har ført til konfliktmægling, som ikke er registreret til brug for denne undersøgelse. Det bemærkes, at tælleenheden her er *afgjorte forhold*, idet konfliktråd angår enkeltsager (ét forhold).

¹⁰ Kun 75 af sagerne angår butikstyveri.

Gennemgående er der idømt flere frihedsstraffe i de sager, hvor gerningspersonen har sagt ja til at deltage i konfliktråd, end i dem, hvor der er sagt nej, og der er færre ikke-fældende afgørelser i førstnævnte gruppe end i sidstnævnte. Disse forskelle er statistisk signifikante.

Der er videre undersøgt, i hvilket omfang gerningspersonen er tidligere straffet. Der er nogen forskel mellem de to grupper i så henseende, idet 76 pct. af dem, der har takket nej til deltagelse i konfliktråd, er tidligere straffet, mod 71 pct. af dem, der har takket ja. Denne forskel er signifikant. Det viser sig videre, at de, der ikke har ønsket at deltage i konfliktråd, gennemgående har flere forstraffe end dem, der har ønsket at deltage: i gennemsnit 4,6 mod 3,6 tidligere strafferetlige afgørelser. Og ser man på antallet af tidligere forhold, drejer det sig i gennemsnit om henholdsvis 15 og 12. Forskellene går således tydeligt i retning af, at de, der har ønsket at deltage i konfliktråd, er mindre kriminelt belastede end dem, der ikke har ønsket det. Dette er et ikke uventet mønster, som dog også skal ses i sammenhæng med, at de, der har ønsket at deltage, gennemgående er yngre end dem, der ikke har det.

Med hensyn til alder for kriminel debut er den i gennemsnit på 21 år for dem, der har ønsket at deltage i konfliktråd, mod 22 år for de øvrige. Tidlig debut varsler almindeligvis risiko for en længere kriminel karriere end sen debut, så på dette felt er der tegn på større kriminel belastning hos dem, der har ønsket at deltage i konfliktråd, end hos de øvrige. Vedrørende arten af den kriminalitet, personerne er debuteret med, er der ikke bemærkelsesværdige forskelle mellem grupperne.

Der er gennemført en regressionsanalyse med henblik på at undersøge, hvilke af de ovennævnte forhold, der hver for sig har betydning for, at gerningspersonen ønsker at deltage i konfliktmægling. Analysen viser følgende:

- Mænd ønsker i højere grad end kvinder at deltage i konfliktmægling.
- Personer, der har begået personfarlig kriminalitet, ønsker i højere grad end dem, der har begået andre former for kriminalitet, at deltage i konfliktmægling.
- Jo yngre personen er på afgørelsestidspunktet, desto større er sandsynligheden for, at vedkommende ønsker at deltage i konfliktmægling.
- Jo færre tidligere strafferetlige afgørelser personen har, desto større er sandsynligheden for, at vedkommende ønsker at deltage i konfliktmægling.¹¹

3.2 Deskriptiv analyse vedrørende eksperimental- og kontrolgruppe

Som det er fremgået af det tidligere, så er der i alt 3098 sager, hvor gerningspersonen har indvilget i at deltage i konfliktråd. Det er i princippet disse 3098 sager, der skal inkluderes i evalueringen af effekten af konfliktråd. Imidlertid er der en relativ stor del af disse sager, der må udgå af analysen.

¹¹ Se resultaterne af regressionsanalysen i bilagstabel 1 og 2.

Det drejer sig om følgende:

- I 309 sager, hvor der har været idømt en ubetinget dom, foreligger der ikke oplysninger om løsladelsesdato. Det kan skyldes, at straffen endnu ikke var afsonet på det tidspunkt, hvor data til undersøgelsen blev modtaget, eller det kan skyldes, at straffen er afsonet under et andet journalnummer.
- 259 sager vedrører personer, der allerede tidligere har deltaget i konfliktmægling. Såfremt den nye sag, der kan behandles i konfliktråd, ligger inden for 2 år efter den første konfliktrådssag – hvilket svarer til observationsperioden med hensyn til recidiv – ekskluderes den fra denne analyse. Dog undtages sager, hvor der er gennemført konfliktmægling (eksperimentalgruppen), og som ligger i observationsperioden for en sag, hvor der ikke er gennemført konfliktmægling (kontrolgruppen), idet det er effekten af at have deltaget i konfliktmægling, der undersøges.¹²
- I 371 sager er der ikke sket en fældende afgørelse.¹³ Da det er den kriminalpræventive effekt af deltagelse i konfliktråd, der er i fokus, og da det i disse sager ikke er fastslået, at personerne reelt har begået kriminalitet, ekskluderes de.
- Observationsperioden er under ét år i 273 sager. Disse sager er også ekskluderet.

Tilbage er dermed 1886 sager, der kan indgå i den videre analyse. 1340, svarende til 71 pct. af disse sager, indgår i eksperimentalgruppen, mens 546 (29 pct.) indgår i kontrolgruppen.

Tabel 7. Konfliktrådssager i eksperimental- og kontrolgruppen fordelt efter politikreds.

	Eksperimental- gruppe		Kontrolgruppe		I alt	
Nordjyllands politi	74	6 %	12	2 %	86	5 %
Østjyllands politi	132	10 %	13	2 %	145	8 %
Midt- og Vestjyllands politi	76	6 %	44	8 %	120	6 %
Sydøstjyllands politi	134	10 %	80	15 %	214	11 %
Syd- og Sønderjyllands politi	97	7 %	32	6 %	129	7 %
Fyns politi	89	7 %	11	2 %	100	5 %
Sydsjælland og Lolland-Falsters politi	52	4 %	20	4 %	72	4 %
Midt- og Vestsjællands politi	107	8 %	132	24 %	239	13 %
Nordsjællands politi	201	15 %	50	9 %	251	13 %
Vestegens politi	122	9 %	34	6 %	156	8 %
Københavns politi	214	16 %	116	21 %	330	17 %
Bornholms politi	42	3 %	2	0 %	44	2 %
I alt	1340	100 %	546	100 %	1886	100 %

¹² Det er kun i to tilfælde, en person indgår mere end én gang og i begge tilfælde i henholdsvis eksperimental- eller kontrolgruppen. Disse personer tæller således to gange i de følgende tabeller og analyser.

¹³ Hvis spørgsmålet om deltagelse i konfliktråd angår et ikke-fældende biforhold, men hovedforholdet i sagen har ført til en fældende afgørelse, er sagen dog inkluderet.

Tabel 7 viser, hvorledes disse sager fordeler sig efter politikreds. I enkelte politikredse er det tilsyneladende en meget stor andel af ofrene, der har villet deltage i konfliktmægling. Det gælder politikredsen i Nordjylland, Østjylland, Fyn og Bornholm, hvor højst 15 pct. af sagerne er i kontrolgruppen, mens der især i politikredsen i Midt- og Vestsjælland er relativ mange ofre, der ikke har ønsket at deltage: 65 pct. De bagvedliggende tal tyder på, at disse forskelle langt hen ad vejen skal forklares med, at politikredsene har forskellig registreringspraksis i sager, der ikke fører til konfliktråd, således at nogle kredse har registreret betydeligt flere af disse sager end andre. Kontrolgruppen kunne således have været betydeligt større, såfremt de sager, der ikke fører til konfliktmægling på grund af, at ofret ikke har ønsket at deltage, i alle tilfælde var blevet registreret.

I det følgende sammenlignes eksperimental- og kontrolgruppen med hensyn til køn, alder, art af begået kriminalitet m.v. med henblik på at se, hvorvidt de to grupper er sammenlignelige.

Tabel 8. Konfliktrådssager i eksperimental- og kontrolgruppen fordelt efter gerningspersonens køn.

	Eksperimentalgruppe		Kontrolgruppe		I alt	
Kvinde	167	12 %	65	12 %	232	12 %
Mand	1173	88 %	481	88 %	1654	88 %
I alt	1340	100 %	546	100 %	1886	100 %

Tabel 8 angiver fordelingen mellem mænd og kvinder i eksperimental- og kontrolgrupperne. Som det ses, er der på dette område ingen forskel, idet 12 pct. af personerne i de begge grupper er kvinder.

Tabel 9. Konfliktrådssager i eksperimental- og kontrolgruppen fordelt efter gerningspersonens alder på afgørelsestidspunktet.

	Eksperimentalgruppe		Kontrolgruppe		I alt	
14-19 år	583	44 %	174	32 %	757	40 %
20-24 år	281	21 %	120	22 %	401	21 %
25-29 år	127	9 %	59	11 %	186	10 %
30-39 år	177	13 %	83	15 %	260	14 %
40-49 år	114	9 %	72	13 %	186	10 %
50-59 år	39	3 %	24	4 %	63	3 %
60 år +	19	1 %	14	3 %	33	2 %
I alt	1340	100 %	546	100 %	1886	100 %

Med hensyn til alderen på personerne i eksperimental- og kontrolgruppen er der derimod en signifikant forskel, idet de, der har deltaget, gennemgående er yngre end dem, der ikke har gjort det, jf. tabel 9. I gennemsnit var personerne i eksperimentalgruppen 26 år, da de fik en strafferetlig afgørelse for det forhold, de havde ønsket behandlet i konfliktråd, mens personerne i kontrolgruppen i gennemsnit var 29 år. Andelen af deltagere i konfliktmægling i de forskellige aldersgrupper falder fra

77 pct. af de 14-19-årige til 61 pct. blandt dem på 50 år og derover. Det tyder på, at ofrene i særlig grad har været villige til at deltage i konfliktråd, når gerningspersonen har været ung eller yngre.

Sammenholdt med den almene aldersfordeling i sager om straffelovsovertrædelser, jf. tidligere, betyder det, at de, der har deltaget i konfliktmægling, gennemgående er meget yngre. 64 pct. af dem var under 25 år på afgørelsestidspunktet mod – som tidligere nævnt – 39 pct. af dem, der i 2001 til 2014 blev mødt med en strafferetlig sanktion for en straffelovsovertrædelse.

Tabel 10. Konfliktrådssager i eksperimental- og kontrolgruppen fordelt efter kriminalitetens art.

	Eksperimental-gruppe		Kontrolgruppe		I alt	
Seksualforbrydelser	26	2 %	18	3 %	44	2 %
Vold o.l. mod offentlig myndighed	59	4 %	26	5 %	85	5 %
Simpel vold	571	43 %	265	49 %	836	44 %
Alvorligere og særlig alv. vold	92	7 %	53	10 %	145	8 %
Trusler	48	4 %	15	3 %	63	3 %
Øvrige voldsforbrydelser	18	1 %	2	0 %	20	1 %
Tyveri/brugstyveri	64	5 %	36	7 %	100	5 %
Indbrudstyveri	112	8 %	28	5 %	140	7 %
Underslæb, bedrageri, mandatsvig	14	1 %	8	1 %	22	1 %
Røveri	226	17 %	65	12 %	291	15 %
Hærværk	40	3 %	5	1 %	45	2 %
Ejendomsforbrydelser i øvrigt	20	1 %	7	1 %	27	1 %
Øvrige straffelovsbestemmelser	33	2 %	8	1 %	41	2 %
Færdselslovsovertrædelser	7	1 %	0	0 %	7	0,4 %
Øvrige særlovsovertrædelser	10	1 %	10	2 %	20	1 %
I alt	1340	100 %	546	100 %	1886	100 %

Arten af den kriminalitet, konfliktrådssagerne angår, fremgår af tabel 10. Hovedparten af sagerne, 61 pct., angår voldsforbrydelser, hvoraf langt de fleste vedrører simpel vold. En tredjedel af sagerne omhandler ejendomsforbrydelser, heraf især mange røverisager. Det indebærer, at det i en meget stor del af sagerne er tale om personfarlig kriminalitet, nemlig i alt 79 pct. af sagerne.

Der er nogen, men dog ikke særligt store forskelle mellem eksperimental- og kontrolgruppen med hensyn til kriminalitetens art. Det er eksempelvis en mindre andel af eksperimentalgruppen end af kontrolgruppen, der har begået 'øvrige særlovsovertrædelser' eller seksualforbrydelser, mens det omvendte gør sig gældende med hensyn til blandt andet røveri, hærværk og overtrædelser af færdselsloven.

Med hensyn til straffens art er andelen af ubetingede domme og foranstaltningsdomme ret ens i de to grupper, jf. tabel 11, mens andelen, der er idømt samfundstjeneste, er lidt større i kontrolgruppen

end i eksperimentalgruppen.¹⁴ Omvendt er der en større andel betingede domme uden samfundstjeneste samt bøder, tiltalefrafald m.v. i eksperimentalgruppen.

Tabel 11. Konfliktrådssager i eksperimental- og kontrolgruppen fordelt efter afgørelsens art.

	Eksperimentalgruppe		Kontrolgruppe		I alt	
Ubetinget dom	419	31 %	172	32 %	591	31 %
Foranstaltning	57	4 %	26	5 %	83	4 %
Samfundstjeneste	154	11 %	97	18 %	251	13 %
Betinget dom	493	37 %	180	33 %	673	36 %
Bøde, tiltalefrafald mv.	217	16 %	71	13 %	288	15 %
I alt	1340	100 %	546	100 %	1886	100 %

Med hensyn til længden af den idømte straf er denne på 225 dage – dvs. godt 7 måneder – for eksperimentalgruppen, mens den for kontrolgruppen er på 166 dage – 5½ måneder. Det beror antagelig på relativt flere alvorlige forbrydelser i eksperimentalgruppen, hvilket, som vist ovenfor, også afspejler sig i straffens art. Umiddelbart tyder dette ikke på, at de, der har deltaget i konfliktråd, har fået rabat, hverken hvad angår straffens art eller straffens længde, men det skal understreges, at det er ganske vanskeligt med sikkerhed at sige noget herom, da den konkrete hændelse naturligvis har en væsentlig betydning for strafudmålingen, og da der i undersøgelsen alene foreligger oplysninger om, hvilken paragraf eller gerningskode, hændelsen henhører under.¹⁵

Der er videre set på forhold vedrørende kriminel debut, nemlig henholdsvis debutalder og debutkriminalitet.

Med hensyn til alder for kriminel debut ses samme mønster som for alder på afgørelsestidspunktet, jf. ovenfor. Eftersom eksperimentalgruppen som nævnt gennemgående er yngre end kontrolgruppen, er det forventeligt, at den også har en lavere debutalder. Det er således 68 pct. af dem i eksperimentalgruppen, der var under 20 år på tidspunktet for kriminel debut, mod 57 pct. af dem i kontrolgruppen. Den gennemsnitlige debutalder er henholdsvis 22 og 24 år.

Vedrørende arten af debutkriminalitet er der ikke store eller signifikante forskelle mellem eksperimental- og kontrolgruppen. Eksempelvis er andelen, der er debuteret med en voldsforbrydelse, af nogenlunde samme størrelse – henholdsvis 37 og 38 pct.

Med hensyn til tidligere kriminalitet er der lidt svage tegn på, at kontrolgruppen er mere belastet end eksperimentalgruppen, men forskellene mellem de to grupper viser sig i alle tilfælde at være

¹⁴ Kategorien ubetingede domme og foranstaltninger inkluderer også ungdomssanktioner. 24 af dem i eksperimentalgruppen er idømt en ungdomssanktion mod 7 af dem i kontrolgruppen.

¹⁵ Der er gennemført forskellige regressionsanalyser, der alene omfatter snævrere former for kriminalitet, såsom simpel vold, trusler eller røverier, men ingen af disse viser tendens til, at eksperimentalgruppen får mildere straf end kontrolgruppen.

insignifikante. Der er set på såvel antallet af tidligere forhold og antallet af tidligere afgørelser af forskellig art. Enkelte af resultaterne fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Konfliktrådssager i eksperimental- og kontrolgruppen fordelt efter tidligere kriminalitet og tidligere afgørelser.

	Eksperimental- gruppe	Kontrolgruppe	I alt
Ingen tidligere kriminalitet	37 %	32 %	35 %
Antal tidligere afgørelser (gn.snit)	2,8	3,1	2,9
Antal tidligere forhold (gn.snit)	7,5	9,8	8,2

3.3 Resultater fra interviewundersøgelsen

Som nævnt har et hovedformål med denne del af evalueringen været at få indblik i en eventuel selektion af sager, der måtte ske via ofrenes stillingtagen, og som vil kunne påvirke udfaldet af effekt-evalueringen.

Overordnet skal det fremhæves, at de interviewede giver udtryk for, at der givetvis ikke bliver spurgt til konfliktråd i alle de sager, hvor det ville have været en god idé. Ordningen er forholdsvis ny og muligvis derfor ikke helt indarbejdet i rutinerne hos de enkelte politibetjente, der i første instans visiterer sagerne.

Derudover skal det nævnes, at der fra de involverede politibetjente og koordinatorene sker en ret bevidst selektion af sager, der findes velegnede til konfliktrådsbehandling. Flere nævnes således, at det først og fremmest er sager om vold eller andre forbrydelser, hvor der har været en personkontakt mellem gerningsperson og offer, der findes egnede til konfliktråd. *"Bilka bliver ikke sendt i konfliktråd, men hvis der er en kassedame, der er meget påvirket, kan det godt ske"*. Denne selektion afspejler sig tydeligt i arten af de sager, der indgår i denne undersøgelse, idet den som nævnt inkluderer relativt mange personfarlige forbrydelser.

Psykisk ustabilitet hos enten gerningspersonen eller offeret kan også medføre, at konfliktråd ikke findes tilrådeligt. Det udelukker dog ikke konfliktråd, eftersom enkelte af de deltagende gerningspersoner efterfølgende er idømt en foranstaltning.

Enkelte af de interviewede nævner, at en sag findes uegnet, såfremt gerningspersonens eneste motivation for at deltage er, at vedkommende forventer 'strafabat' for at have deltaget. Et udvælgelseskriterium kan således være, at gerningspersonen har et oprigtigt ønske om at få sagt undskyld til offeret.

For så vidt angår de gerningspersoner, der får muligheden for at deltage, så er der omvendt også nogen af de interviewede, der fremhæver, at en forventning om, at dommeren vil se lidt mildere på

sagen, har en betydning for i hvert fald nogle af gerningspersonernes stillingtagen. Dette synes således ikke i alle tilfælde at være et forhold, der indebærer, at sagen findes uegnet.

Ellers nævnes det, at gerningspersoner, der generelt er modvillige mod politiet og 'systemet', hyppigt fravælger deltagelse i konfliktråd.

Med hensyn til hvad der ligger til grund for, at ofret vælger at deltage, så påpeger de fleste, at det gennemgående er tilfældigt – at der ikke er bestemte karakteristika ved sagstyperne, der bevirker, at ofrene til- eller fravælger konfliktråd. Der tilføjes dog ofte, at hvis der er nære relationer mellem gerningsperson og offer, vil der være større tilbøjelighed til ikke at deltage. I sådanne sager kan gerningsperson og offer også få talt sammen uden at involvere konfliktråd. Endvidere nævnes, at hvis der er gået lang tid siden forbrydelsen, vil offeret også være mindre tilbøjelige til at deltage.

I øvrigt peges der primært på, at det er karakteristika ved offeret, der har betydning for, om de vælger at deltage eller ej. I den forbindelse nævnes, at såfremt offeret ikke føler et behov for at komme i konfliktråd for at få sagen lagt bag sig, vil vedkommende typisk ikke vælge at deltage. Det samme gælder ofre, der er meget bange, og ofre, der er meget vrede. Og så er der endelig også ofre, som ikke har tænkt så meget på det skete og dermed heller ikke får taget stilling til, om de vil deltage i konfliktråd. Som det er fremgået af det tidligere, så vælger ofrene hyppigere at deltage i konfliktråd, når gerningspersonen er ung, end når vedkommende er ældre. Dette skal muligvis forklares ud fra ovenstående – at ofre, der er bange, fravælger konfliktråd – idet ofrene kan tænkes at være mindre bange for at deltage, når gerningspersonen er ung.

Som det er fremgået af den tidligere analyse, så ser det ud til, at der trods de interviewedes indtryk af, at det primært er karakteristika ved offeret, der er af betydning for, om vedkommende siger ja til at deltage i konfliktråd, så er der alligevel særlige karakteristika ved de sager, hvor vedkommende har valgt at deltage i forhold til dem, hvor det ikke er sket. Disse forhold vil der blive taget hensyn til i den videre analyse.

3.4 Resultater fra effektevalueringen

Med henblik på at undersøge, om deltagelse i konfliktmægling har en kriminalpræventiv effekt, er der gennemført en række analyser med brug af forskellige statistiske metoder. Kernen i disse målinger er at undersøge recidiv inden for en given observationsperiode, og om der i så henseende er forskel mellem eksperimental- og kontrolgruppen.

Observationsperiodens starttidspunkt er sat til domsdatoen i tilfælde af en ikke-frihedsberøvende sanktion og til løsladelsesdatoen i tilfælde af en frihedsberøvende sanktion. I princippet burde observationsperioden for eksperimentalgruppen starte på tidspunktet for konfliktmæglingen, idet indsatsen så at sige kan få effekt fra det tidspunkt. Som nævnt er det ret usikkert, hvorvidt den angivne dato herfor reelt vedrører dagen for konfliktmæglingen. Vigtigere er dog, at det ikke vil være muligt

at finde en parallel dato for kontrolgruppen, og at mange vil være inkapaciterede i dele eller hele observationsperioden. Det skaber derfor mere lighed og klarhed at anvende de nævnte udgangspunkter for observationsperioden.

Der er i undersøgelsen arbejdet med to observationsperioder – én på et år og én på to år. De følgende analyser angår i alle tilfælde en observationsperiode på ét år.

Indledningsvis skal der ses på de observerede recidivprocenter, jf. tabel 13. Det drejer sig i alle tilfælde om ny kriminalitet, der har ført til en fældende strafferetlig afgørelse. Der er, som det ses af tabel 13, arbejdet med forskellige recidivkriterier, men der er ikke for nogen af disse kriterier stor forskel mellem eksperimental- og kontrolgruppen.

Tabel 13. Andel recidivister i eksperimental- og kontrolgruppen ved forskellige recidivkriterier samt det gennemsnitlige antal forhold i observationsperioden. Etårig observationsperiode.

	Eksperimentalgruppe	Kontrolgruppe
Recidiv overhovedet	29 %	27 %
Recidiv til straffelovsovertrædelse	11 %	11 %
Recidiv til frihedsstraf/foranstaltning	9 %	8 %
Gennemsnitlige antal forhold	0,64	0,57

Med henblik på med sikkerhed at kunne vurdere om der – når der tages hensyn til de forskelle, der er mellem eksperimental- og kontrolgruppen – er forskelle i gruppernes recidivrisiko, er der gennemført binære logistiske regressionsanalyser med de tre forskellige recidivkriterier. I den første regressionsanalyse vurderes, om deltagelse i konfliktmægling har betydning for, hvorvidt personen overhovedet *recidiverer*. Dernæst er der gennemført en regressionsanalyse for at vurdere, om deltagelse i konfliktmægling har en betydning for, hvorvidt domfældte *recidiverer til straffelovsovertrædelser* samt én, hvor der ses på *recidiv til en frihedsstraf (inkl. foranstaltning)*.¹⁶

Regressionsanalysen vedrørende recidiv overhovedet i løbet af den etårige observationsperiode viser, jf. tabel 14, at der ikke er nogen som helst tendens til en forskel mellem eksperimental- og kontrolgruppens recidivrisiko.¹⁷ Tabellen viser derudover det sædvanlige mønster, nemlig at køn, alder og tidligere straffe har en betydning for recidivrisikoen.

Resultatet er tilsvarende, for så vidt angår både recidiv til straffelovsovertrædelser og recidiv til frihedsstraf.¹⁸

¹⁶ Der er endvidere gennemført analyser vedrørende recidivets omfang målt ved antallet af både hoved- og biforhold i observationsperioden. Da resultaterne heraf ikke afviger fra resultaterne af de øvrige analyser, vil disse analyser ikke blive omtalt nærmere her.

¹⁷ Se startmodel i bilagstabel 3.

¹⁸ Se bilagstabel 4-7.

Tabel 14. Generelt recidiv med en etårig observationsperiode.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,008	,947	1,008	,795	1,278
Mænd			1		
Kvinder	-1,019	,000	,361	,236	,552
Antal tidligere afgørelser	,139	,000	1,149	1,119	1,179
Alder ved domstidspunkt	-,051	,000	,950	,938	,962
Konstant	,024	,897	1,024		

Flere af de internationale undersøgelser peger på, at restorative justice i særlig grad kan have en positiv effekt på unge lovovertrædere. Og som påvist her, så er der da også særligt mange af de unge lovovertrædere, der har deltaget i konfliktråd. Det er derfor på tilsvarende måde som ovenfor undersøgt, hvorvidt deltagelse i konfliktråd har en præventiv effekt over for de 14-19-årige lovovertrædere. Resultatet af en af disse analyser fremgår af tabel 15. Som det ses, er der heller ikke for de unge nogen tendens til, at konfliktmægling indebærer en særlig præventiv effekt.¹⁹ Tilsvarende gør sig gældende med hensyn til recidiv til straffelovsovertrædelser.

Tabel 15. Generelt recidiv med en etårig observationsperiode. Aldersgruppen 14-19 år.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,144	,455	,866	,593	1,264
Antal tidligere afgørelser	,283	,000	1,327	1,211	1,454
Mænd			1		
Kvinder	-1,246	,000	,288	,153	,539
Konstant	-,976	,000	,377		

Forskningen har videre peget på, at der i særlig grad kan være en effekt af restorative justice for personer, der har begået voldsforbrydelser. Om det også skulle vise sig i relation til den danske model for restorative justice, er undersøgt. Der er imidlertid heller ikke med hensyn til voldskriminelle tegn på, at deltagelse i konfliktråd har en præventiv effekt.²⁰ Heller ikke med hensyn til recidiv til en straffelovsovertrædelse er der fundet en effekt.

¹⁹ Se startmodel af bilagstabel 8.

²⁰ Se bilagstabel 9 og 10.

Der er endelig også set på, om der skulle vise sig at være en kriminalpræventiv effekt for unge, der er dømt for vold eller røveri. Det viser sig dog ikke at være tilfældet.²¹

For en del af undersøgelsespopulationen er det muligt at undersøge recidivet i en toårig observationsperiode. Det drejer sig om i alt 1388 personer, hvoraf de 1012 – 73 pct. – angår eksperimentalgruppen. Tabel 16 viser de observerede recidivprocenter for de forskellige recidivkriterier samt det gennemsnitlige antal forhold i den toårige observationsperiode.

Tabel 16. Andel recidivister i eksperimental- og kontrolgruppen ved forskellige recidivkriterier samt det gennemsnitlige antal forhold i observationsperioden. Toårig observationsperiode.

	Eksperimentalgruppe	Kontrolgruppe
Recidiv overhovedet	46 %	44 %
Recidiv til straffelovsovertrædelser	23 %	21 %
Recidiv til frihedsstraf/foranstaltning	20 %	17 %
Gennemsnitlige antal forhold	1,9	1,6

Som det fremgår af tabellen, kan der heller ikke ved anvendelse af en toårig observationsperiode umiddelbart konstateres stor forskel i recidivfrekvensen mellem eksperimental- og kontrolgruppen. For mere sikkert at kunne sige noget herom, er der, i lighed med det tidligere, gennemført forskellige regressionsanalyser.

Som det ses af tabel 17, så viser der sig heller ikke med den længere observationsperiode at være markant forskel i eksperimental- og kontrolgruppens recidivrisiko.²²

Tabel 17. Generelt recidiv ved en toårig observationsperiode.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,054	,690	,947	,727	1,235
Antal tidligere afgørelser	,212	,000	1,237	1,184	1,292
Alder ved domstidspunkt	-,059	,000	,943	,930	,955
Mænd			1		
Kvinder	-,941	,000	,390	,265	,575
Debutalder	,295	,025	1,343	1,038	1,738
Personfarlig kriminalitet					
Ikke personfarlig kriminalitet	,846	,000	2,330		

²¹ Se bilagstabel 11 og 12.

²² Se bilagstabel 13 for startmodel.

Tilsvarende gør sig gældende ved anvendelse af de øvrige recidivkriterier og i de analyser, hvor der – svarende til det tidligere – ses på mindre grupper af lovovertrædere.²³

Der er vedrørende den toårige observationsperiode videre gennemført *propensity score matching* for ved hjælp af en anden metode at teste, om resultaterne af regressionsanalyserne er holdbare. Propensity score matching indebærer, at der for hver person i eksperimental- og kontrolgruppe udregnes en propensity score, som svarer til sandsynligheden for, at personen indgår i eksperimentalgruppen. Propensity scoren udregnes ved at inddrage indflydelse fra alle relevante, tilgængelige baggrundsvariable. På baggrund af propensity scoren matches personer fra eksperimentalgruppen med personer fra kontrolgruppen. Pointen med propensity score matching er, at for hver baggrunds-faktor er gennemsnitsværdierne ens for de valgte personer i eksperimentalgruppen og de valgte personer i kontrolgruppen. Der anvendes 1:1 nearest neighbor matching. Hver person i eksperimentalgruppen matches dermed med den person i kontrolgruppen, som har den propensity score, der ligger nærmest propensity scoren, som personen i eksperimentalgruppen har. Matchingen er gennemført uden tilbagelægning, så at hver person i kontrolgruppen, der er den mindste af de to grupper, kun kan indgå én gang. For at undgå en skævhed i matchningen er der anvendt en caliper på 0,01, dvs. en matchperson fra kontrolgruppen skal ligge inden for denne afstand fra eksperimentalpersonen.

Tabel 18 viser forholdet mellem eksperimental- og kontrolgruppen, når disse ikke er matchet. Som det fremgår, er eneste markante forskel mellem de to grupper alderen ved doms- og debuttidspunktet.

²³ Se nogle af resultaterne i bilagstabel 14-21.

Tabel 18. Eksperimental- og kontrolgruppe, umatchet. Toårig observationsperiode.

	Kontrolgruppe	Eksperimentalgruppe
Alder ved domstidspunkt, gennemsnit	28,55	25,54***
Alder ved kriminel debut, gennemsnit	23,71	21,65**
Køn, andel mænd	87,2 %	87,0 %
Antal tidligere afgørelser, gennemsnit	2,70	2,70
Antal tidligere frihedsstraffe, gennemsnit	1,51	1,38
Antal tidligere forhold, gennemsnit	9,82	7,33
Andel der recidiverer overhovedet	44,1 %	45,9 %
Blandt 14 til 19-årige	53,9 %	49,0 %
Blandt 20 til 24-årige	49,3 %	50,7 %
Blandt 25 til 39-årige	43,1 %	47,5 %
Blandt 40-årige og ældre	24,0 %	24,8 %
Blandt dømte for personfarlig kriminalitet	49,3 %	49,8 %
Blandt dømte for voldskriminalitet	54,3 %	50,0 %
Andel der recidiverer til straffelovsovertrædelse	21,3 %	23,0 %
Blandt 14 til 19-årige	28,9 %	26,5 %
Blandt 20 til 24-årige	25,4 %	21,8 %
Blandt 25 til 39-årige	8,0 %	23,8 %
Blandt 40-årige og ældre	21,7 %	11,6 %
Blandt dømte for personfarlig kriminalitet	23,2 %	27,5 %
Blandt dømte for voldskriminalitet	20,8 %	21,8 %
Antal nye forhold, gennemsnit	1,55	1,86
Antal nye straffelovsovertrædelser, gennemsnit	,67	,81
Antal personer	376	1012

***: $p < 0,001$; **: $p < 0,01$; *: $p < 0,05$.

Tabel 19 viser resultatet af propensity score matchningen: at der ikke for nogen af de anvendte recidivkriterier er signifikante forskelle mellem eksperimental- og kontrolgruppen, heller ikke for så vidt angår subpopulationer. Det ses videre af tabellen, at det kun er en mindre del af eksperimentalgruppen, der inkluderes i denne analyse, hvilket skyldes, at eksperimentalgruppen er noget større end kontrolgruppen, og da forudsætningen har været en 1:1 matchning. Der er dog også forsøgt med en 1:3 matchning, der indebærer, at 609 fra eksperimentalgruppen inkluderes. Resultatet svarer imidlertid til ovenstående.

Tabel 19. Resultatet af en propensity score matchning, 1:1. Toårig observationsperiode.

	Kontrolgruppe	Eksperimentalgruppe
Alder ved domstidspunkt, gennemsnit	27,99	27,97
Alder ved kriminel debut, gennemsnit	23,79	23,66
Køn, andel mænd	86,89 %	87,71 %
Antal tidligere afgørelser, gennemsnit	2,42	2,50
Antal tidligere frihedsstraffe, gennemsnit	1,25	1,25
Antal tidligere forhold, gennemsnit	6,84	7,69
Andel der recidiverer overhovedet	42,9 %	41,8 %
Blandt 14 til 19-årige	53,9 %	50,0 %
Blandt 20 til 24-årige	49,3 %	46,4 %
Blandt 25 til 39-årige	42,6 %	42,9 %
Blandt 40-årige og ældre	15,2 %	18,5 %
Blandt dømte for personfarlig kriminalitet	41,8 %	39,5 %
Blandt dømte for voldskriminalitet	39,5 %	35,7 %
Andel der recidiverer til ny straffelovsovertrædelser	21,0 %	19,9 %
Blandt 14 til 19-årige	28,9 %	23,9 %
Blandt 20 til 24-årige	25,4 %	18,8 %
Blandt 25 til 39-årige	17,8 %	23,5 %
Blandt 40-årige og ældre	6,1 %	7,7 %
Blandt dømte for personfarlig kriminalitet	21,1 %	17,2 %
Blandt dømte for voldskriminalitet	17,2 %	16,0 %
Antal nye forhold, gennemsnit	1,34	1,49
Antal nye straffelovsovertrædelser, gennemsnit	,49	,59
Antal personer	366	366

***: p<0,001; **: p<0,01; *: p<0,05.

Samlet set må det således konkluderes, at uanset hvilken observationsperiode, hvilket recidivkriterium eller hvilken person/kriminalitetsgruppe der fokuseres på, er resultatet det samme, nemlig at der ikke ses nogen forskel mellem eksperimental- og kontrolgruppe med hensyn til risiko for ny kriminalitet.

4 Opsamling og diskussion

Undersøgelsens primære sigte er at vise, hvorvidt deltagelse i konfliktråd har en kriminalpræventiv effekt. Undersøgelsen har dog også skullet belyse, hvad der karakteriserer de sager, hvor deltagelse i konfliktråd kommer på tale eller rent faktisk gennemføres. Med hensyn hertil påvises følgende, for så vidt angår myndighedernes udvælgelse af sager til eventuel konfliktrådsbehandling:

- Det er i særlig grad sager, hvor der har været en personkontakt mellem offer og gerningsperson, der anses for at være velegnede til behandling i konfliktråd. Især er der relativt mange røverisager, hvor konfliktråd kommer på tale.
- Det er i særlig grad sager med unge lovovertrædere, der anses for at være velegnede til behandling i konfliktråd.

I forhold til, om gerningspersonen i de sager, der findes egnede til konfliktrådsbehandling, accepterer at deltage eller ej, ses et lidt tilsvarende mønster, men også andre karakteristika:

- Det er i særlig grad de unge lovovertrædere, der accepterer at deltage i konfliktråd.
- Det er i særlig grad dem, der har begået personfarlig kriminalitet, der accepterer at deltage i konfliktråd.
- Det er i særlig grad lovovertrædere, som ikke tidligere er straffet, der accepterer at deltage i konfliktråd.
- Det er i særlig grad mandlige lovovertrædere, der accepterer at deltage i konfliktråd.

Med hensyn til karakteristika ved sager, der rent faktisk ender med at blive behandlet i konfliktråd i forhold til dem, hvor det ikke sker, fordi offeret ikke har ønsket at deltage, viser der sig mindre forskelle. Dog sker det hyppigere, at sagen ender med konfliktråd, hvis gerningspersonen er ung eller yngre.

Den mulige kriminalpræventive effekt af at deltage i konfliktråd er undersøgt ved at sammenligne recidivet blandt de gerningspersoner, der har deltaget i konfliktråd, med dem, der også har haft et ønske herom, men hvor dette ikke har været muligt på grund af, at offeret har fravalgt muligheden. Der er gennemført en lang række statistiske analyser med forskellige recidivkriterier og forskellige observationsperioder samt separate analyser for forskellige delpopulationer. Ingen af analyserne peger på, at der er en kriminalpræventiv effekt af at deltage i konfliktråd, ej heller en tendens hertil.

Hvad beror dette resultat på?

En mulig forklaring er, at den danske model især har fokus på offeret, og at det, der sker via en konfliktmægling, ikke er i stand til at afsætte så markante eller varige spor hos lovovertræderen, at det vil have eller få betydning for vedkommendes recidivrisiko. Som påpeget vedrører den forskning, der påviser en positiv effekt af restorative justice, først og fremmest konferencer, hvor familiemedlemmer og andre er inddraget i processen, og hvor denne i højere grad fokuserer på det fremadrettede – hvad der skal til for, at gerningspersonen kan holde sig ude af kriminalitet. Og som nogle af dem, der har arbejdet intensivt med de engelske forsøg vedrørende konferencer, netop understreger,

så kræver det støtte og hjælp fra de andre deltagere – supportere – i konferencerne for at deltagelse i restorative justice kan få betydning for lovovertræderens ophør med kriminalitet:

The authors would suggest that restorative justice events provide an opportunity for those who are intending to desist to gain support for that decision (from victims and offender supporters) and to acquire means to help them on the path to desistance (if the event results in an outcome agreement which targets problems relating to re-offending). (Shapland et al. 2008 s. 68)

Disse elementer ses ikke indeholdt i den danske model.

En anden mulig forklaring kan være, at en del af deltagerne i konfliktråd primært er motiveret af en forventning om, at det kan medføre en mildere straf. Selv om dette så langt fra er en realitet, så synes det at være en myte, der lever ganske godt. Dermed risikerer nogle af de deltagende lovovertrædere ikke at være reelt interesserede i at råde bod på den forvoldte skade eller i at få sagt undskyld til offeret, og de er muligvis i mindre grad, end tilfældet er i nogle af de internationale forsøg, karakteriseret ved at være på vej ud af kriminalitet – *those who are intending to desist*, jf. ovenstående citat.²⁴ Hvis det er tilfældet, vil man næppe kunne forvente, at deltagelse i konfliktmægling vil være den begivenhed, der ændrer lovovertræderens perspektiv og livsbane.

Det er videre muligt, at målkravet – kravet om, at der i hver politikreds skal gennemføres et vist antal konfliktmæglings – kan have en betydning for, at man ved udvælgelsen af sager til behandling i konfliktråd i mindre grad har været opmærksomme på eller lagt vægt på lovovertræderens motivation for at deltage og for forandring. Såfremt det er tilfældet, kan det givetvis være en medvirkende faktor i forhold til, at der ikke kan konstateres en positiv kriminalpræventiv effekt af at deltage.

Det skal understreges, at selv om der ikke i denne undersøgelse har kunnet påvises en tydelig kriminalpræventiv effekt af, at gerningspersoner deltager i konfliktråd, så betyder det ikke, at deltagelse i konfliktråd ikke har eller kan have andre positive og vigtige værdier. Her tænkes ikke mindst på offeret, som kan have glæde af at deltage i konfliktråd i sin bearbejdning af den krænkelse, vedkommende har været udsat for. Denne side af sagen vil forhåbentlig kunne belyses i en senere undersøgelse.

Det vil endvidere være ønskeligt at gentage denne undersøgelse på et senere tidspunkt, da det ikke kan udelukkes, at resultatet vedrørende den kriminalpræventive effekt kan være relateret til de startvanskeligheder, der måtte have været ved opstarten af ordningen i de enkelte politikredse.

²⁴ Den engelske professor i kriminologi ved Sheffield University, Joanna Shapland, der gennemfører undersøgelser af såvel *desisters* som deltagere i *conferences*, understregede således på den europæiske kriminologikongres i efteråret 2015, at der er mange lighedspunkter mellem de to grupper.

Litteratur

- Angel, C. M., et al. (2014). "Short-term effects of restorative justice conferences on post-traumatic stress symptoms among robbery and burglary victims: a randomized controlled trial." Journal of Experimental Criminology **10**: 291-307.
- Bradshaw, W., D. Roseborough and M. S. Umbreit (2006). "The Effect of Victim Offender Mediation on Juvenile Offender Recidivism: A Meta-Analysis." Conflict Resolution Quarterly **24**: 87-98.
- Braithwaite, J. (1989). Crime, Shame and Reintegration. Cambridge, Cambridge University Press.
- Braithwaite, J. and S. Mugford (1994). "Conditions of Successful Reintegration Ceremonies. Dealing with Young Offenders." British Journal of Criminology **34**: 139-171.
- BRÅ (2000). Medling vid brott. Slutrapport från en försöksverksamhet. **8**.
- BRÅ (2005). Medling vid brott i Sverige under 2000-talet. **14**.
- Christie, N. (1976). "Konflikt som eiendom." Sociologi i dag.
- Christie, N. (1977a). "Crime as Property." British Journal of Criminology **17**.
- Christie, N. (1977b). "Konflikt som eiendom." Tidsskrift for rettsvitenskap **90**: 113-132.
- Collins, R. (2005). Interaction Ritual Chains. Princeton, Princeton University Press.
- Ericsson, K. (1982). Alternativ konfliktløsning. Oslo, Universitetsforlaget.
- Giordano, P. C., S. A. Cernkovich and J. L. Rudolph (2002). "Gender, Crime, and Desistance: Toward a Theory of Cognitive Transformation." American Journal of Sociology **107**: 990-1064.
- Gottfredson, M. R. and T. Hirschi (1990). A General Theory of Crime. Stanford, Stanford University Press.
- Hansen, F. K. (2012). Evaluering af konfliktråd - den landsdækkende ordning. København, Center for Alternativ Samfundsanalyse.

Henriksen, C. S. (2003). Evaluering af konfliktråd. København, Center for Alternativ Samfundsanalyse.

Iivari, J. (2000). Mediation in Finland. Victim-Offender Mediation in Europe. Making Restorative Justice Work. Leuven, Leuven University Press.

Justitsministeriets Forskningskontor (2014) Udviklingen i kvinders kriminalitet de seneste 30 år.

Jørgensen, T. T., B. Kyvsgaard, A.-J. B. Pedersen & M.L. Pedersen (2015). Præventive effekter af straf og andre tiltag over for lovovertrædere. En forskningsoversigt. København, Justitsministeriets Forskningskontor.

Latimer, J. (2001). "A meta-analytic examination of youth delinquency, family treatment, and recidivism." Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice: 237-253.

Laub, J. H. and R. J. Sampson (2003). Shared Beginnings, Divergent Lives. Delinquent Boys to Age 70. Cambridge, Massachusetts & London, England, Harvard University Press.

Maruna, S. (2007). Making Good. How Ex-Convicts Reform and Rebuild their Lives. Washington, American Psychological Association.

Miers, D., et al. (2001). An Exploratory Evaluation of Restorative Justice Schemes. Crime Reduction Research Series, Home Office. **Paper 9**.

Moffitt, T. E. (1993). "Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: a developmental taxonomy." Psychological Review **100**: 674-701.

Paternoster, R. and S. Bushway (2009). "Desistance and the "Feared Self": Toward an Identity of Criminal Desistance." The Journal of Criminal Law & Criminology **99**: 1103 - 1156.

Sampson, R. J. and J. H. Laub (1993). Crime in the making: Pathways and turning points through life. Cambridge, Harvard University Press.

Sehlin, S. (2009). Förebygger medling återfall i brott bland unga gärningsmän? En återfallsstudie av medlingsverksamheterna i Hudiksvall & Örnsköldsvik. Umeå, Sociologiska institutionen.

Shapland, J., et al. (2008). Does restorative justice affect reconviction? The fourth report from the evaluation of three schemes. Ministry of Justice Research Series. UK Ministry of Justice. **10/08**: 1-41.

Shapland, J., G. Robinson and A. Sorsby (2011). Restorative Justice in Practice. London, Routledge.

Sherman, L. W. (2003). "Reason for Emotion: Reinventing Justice with Theories, Innovations, and Research - the American Society of Criminology 2002 Presidential Address." Criminology **41**: 1-37.

Sherman, L. W. and H. Strang (2007). Restorative Justice: The Evidence. London, The Smith Institute.

Sherman, L. W., et al. (2005). "Effects of face-to-face restorative justice on victims of crime in four randomized, controlled trials." Journal of Experimental Criminology **1**: 367-395.

Sherman, L. W., H. Strang, E. Mayo-Wilson, D.J. Woods and B. Ariel (2015). "Are Restorative Justice Effective in Reducing Repeat Offending? Findings from a Campbell Systematic Review." Journal of Quantitative Criminology **31**: 1-24.

Stangeland, P. (1985). "Kan vi ordne opp selv? Straffret og lokalsamfunn." Jussens Venner: 266-290.

Strang, H., L. W. Sherman, E. Mayo-Wilson, D.J. Woods and B. Ariel (2013). Restorative Justice Conferencing (RJC) Using Face-to-Face Meetings of Offenders and Victim Satisfaction. A Systematic Review. Campbell Systematic Reviews, The Campbell Collaboration.

Tyler, T. R., L.W. Sherman, H. Strang, G.C. Barnes and D. Woods (2007). "Reintegrative Shaming, Procedural Justice, and Recidivism: The Engagement of Offenders' Psychological Mechanisms in the Canberra RISE Drinking-and-Driving Experiment." Law & Society Review **41**: 553-585.

Bilagstabeller

Bilagstabel 1. Forhold der influerer på, om gerningspersonen til- eller fravælger konfliktråd. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Mænd			1		
Kvinder	-,292	,001	,746	,631	,883
Antal tidligere afgørelser	-,018	,009	,983	,970	,996
Debutalder	,000	,949	1,000	,988	1,013
Alder ved domstidspunkt	-,015	,005	,985	,974	,995
Ikke personfarlig kriminalitet			1		
Personfarlig kriminalitet	,636	,000	1,888	1,677	2,127
Konstant	,450	,000	1,569		

Bilagstabel 2. Forhold der influerer på, om gerningspersonen til- eller fravælger konfliktråd. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Mænd			1		
Kvinder	-,292	,001	,747	,631	,883
Antal tidligere afgørelser	-,018	,000	,982	,972	,992
Alder ved domstidspunkt	-,015	,000	,985	,980	,990
Ikke personfarlig kriminalitet			1		
Personfarlig kriminalitet	,636	,000	1,888	1,677	2,126
Konstant	,452	,000	1,571		

Bilagstabel 3. Generelt recidiv med en etårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,001	,993	1,001	,789	1,270
Mænd			1		
Kvinder	-1,008	,000	,365	,239	,559
Debutalder	,018	,272	1,018	,986	1,050
Antal tidligere afgørelser	,144	,000	1,154	1,112	1,198
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,086	,524	1,090	,837	1,419
Alder ved domstidspunkt	-,063	,000	,939	,914	,963
Andet end frihedsstraf					
Frihedsstraf	,213	,072	1,238	,981	1,562
Konstant	-,151	,466	,860		

Bilagstabel 4. Recidiv til straffelovsovertrædelser med en etårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,107	,574	,899	,648	1,246
Mænd			1		
Kvinder	-,357	,211	,700	,400	1,224
Debutalder	,000	,994	1,000	,955	1,047
Antal tidligere afgørelser	,124	,000	1,132	1,087	1,179
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,251	,164	1,286	,903	1,831
Alder ved domstidspunkt	-,050	,005	,951	,918	,985
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,454	,009	1,529	1,112	2,101
Konstant	-1,388	,000	,249		

Bilagstabel 5. Recidiv til straffelovsovertrædelser med en etårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,093	,575	,911	,657	1,262
Alder ved domstidspunkt	-,051	,000	,950	,932	,969
Antal tidligere afgørelser	,130	,000	1,139	1,105	1,174
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,400	,012	1,492	1,093	2,038
Konstant	-1,361	,000	,256		

Bilagstabel 6. Recidiv til frihedsstraf med en etårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,191	,388	1,211	,785	1,867
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,450	,039	1,569	1,022	2,409
Alder ved domstidspunkt	-,032	,127	,969	,930	1,009
Antal tidligere afgørelser	,103	,000	1,109	1,061	1,159
Debutalder	-,031	,314	,970	,913	1,030
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,597	,003	1,816	1,220	2,703
Mænd			1		
Kvinder	-1,150	,027	,317	,114	,876
Konstant	-2,080	,000	,125		

Bilagstabel 7. Recidiv til frihedsstraf med en etårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,184	,405	1,202	,779	1,854
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,442	,044	1,555	1,012	2,389
Alder ved domstidspunkt	-,049	,000	,952	,928	,977
Antal tidligere afgørelser	,118	,000	1,125	1,086	1,165
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,605	,003	1,831	1,230	2,727
Mænd			1		
Kvinder	-1,174	,024	,309	,112	,854
Konstant	-2,311	,000	,099		

Bilagstabel 8. Generelt recidiv blandt 14-19årige. Etårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,133	,492	,875	,599	1,280
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	-,069	,731	,934	,632	1,380
Antal tidligere afgørelser	,261	,000	1,299	1,174	1,437
Debutalder	-,134	,066	,874	,758	1,009
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	-,063	,756	,939	,633	1,395
Mænd			1		
Kvinder	-1,305	,000	,271	,144	,511
Konstant	1,285	,295	3,614		

Bilagstabel 9. Generelt recidiv blandt personer, der er dømt for voldskriminalitet. Etårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,088	,525	1,092	,832	1,433
Antal tidligere afgørelser	,157	,000	1,169	1,117	1,224
Debutalder	,030	,113	1,030	,993	1,068
Alder ved domstidspunkt	-,074	,000	,929	,901	,958
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,176	,182	1,193	,921	1,546
Mænd			1		
Kvinder	-,932	,000	,394	,245	,633
Konstant	-,218	,351	,804		

Bilagstabel 10. Generelt recidiv blandt personer, der er dømt for voldskriminalitet. Etårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,085	,540	1,088	,830	1,427
Antal tidligere afgørelser	,139	,000	1,149	1,113	1,186
Alder ved domstidspunkt	-,053	,000	,949	,935	,962
Mænd			1		
Kvinder	-,950	,000	,387	,241	,621
Konstant	,002	,992	1,002		

Bilagstabel 11. Generelt recidiv blandt unge, der er dømt for vold eller røveri. Etårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,037	,871	,964	,618	1,503
Antal tidligere afgørelser	,286	,000	1,332	1,176	1,507
Debutalder	-,113	,170	,893	,760	1,050
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	-,149	,509	,862	,554	1,340
Mænd			1		
Kvinder	-1,235	,000	,291	,149	,568
Konstant	,885	,522	2,422		

Bilagstabel 12. Generelt recidiv blandt unge, der er dømt for vold eller røveri. Etårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,051	,821	,950	,611	1,479
Antal tidligere afgørelser	,293	,000	1,340	1,199	1,498
Mænd			1		
Kvinder	-1,194	,000	,303	,156	,590
Konstant	-1,011	,000	,364		

Bilagstabel 13. Generelt recidiv ved en toårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,057	,672	,944	,724	1,231
Antal tidligere afgørelser	,226	,000	1,254	1,184	1,329
Alder ved domstidspunkt	-,069	,000	,933	,907	,961
Mænd			1		
Kvinder	-,942	,000	,390	,265	,575
Debutalder	,013	,436	1,014	,980	1,048
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,092	,544	1,096	,815	1,474
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,302	,023	1,353	1,042	1,757
Konstant	,756	,001	2,129		

Bilagstabel 14. Recidiv til en straffelovsovertrædelse. Toårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,046	,772	,955	,701	1,302
Antal tidligere afgørelser	,159	,000	1,172	1,116	1,230
Alder ved domstidspunkt	-,077	,000	,926	,893	,960
Mænd					
Kvinder	-,364	,125	,695	,436	1,106
Debutalder	,011	,644	1,011	,966	1,058
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,172	,316	1,188	,848	1,664
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,636	,000	1,890	1,409	2,535
Konstant	-,285	,330	,752		

Bilagstabel 15. Recidiv til en straffelovsovertrædelse. Toårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,037	,816	,964	,708	1,313
Antal tidligere afgørelser	,156	,000	1,169	1,128	1,212
Alder ved domstidspunkt	-,070	,000	,932	,915	,950
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,626	,000	1,869	1,403	2,491
Kontant	-,232	,368	,793		

Bilagstabel 16. Generelt recidiv blandt 14-19-årige. Toårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,183	,394	,833	,547	1,268
Antal tidligere afgørelser	,282	,000	1,326	1,155	1,522
Mænd			1		
Kvinder	-1,123	,000	,325	,193	,549
Debutalder	-,204	,007	,815	,702	,946
Personfarlig kriminalitet			1		
Ikke personfarlig kriminalitet	,148	,492	1,159	,761	1,765
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,345	,133	1,412	,901	2,214
Konstant	3,232	,012	25,337		

Bilagstabel 17. Generelt recidiv blandt 14-19-årige. Toårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,175	,412	,839	,552	1,276
Antal tidligere afgørelser	,319	,000	1,376	1,207	1,568
Mænd			1		
Kvinder	-1,146	,000	,318	,189	,534
Debutalder	-,201	,008	,818	,705	,949
Konstant	3,256	,011	25,955		

Bilagstabel 18. Generelt recidiv blandt personer dømt for vold. Toårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,012	,936	1,012	,750	1,366
Antal tidligere afgørelser	,218	,000	1,243	1,164	1,328
Mænd			1		
Kvinder	-,871	,000	,418	,272	,643
Debutalder	,010	,601	1,010	,973	1,048
Alder ved domstidspunkt	-,064	,000	,938	,910	,968
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,301	,041	1,351	1,012	1,803
Konstant	,679	,006	1,973		

Bilagstabel 19. Generelt recidiv blandt personer dømt for vold. Toårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	,012	,938	1,012	,750	1,365
Antal tidligere afgørelser	,206	,000	1,229	1,170	1,291
Mænd					
Kvinder	-,870	,000	,419	,273	,643
Alder ved domstidspunkt	-,056	,000	,945	,932	,959
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,306	,037	1,358	1,018	1,811
Konstant	,726	,002	2,067		

Bilagstabel 20. Generelt recidiv blandt unge dømt for vold eller røveri. Toårig observationsperiode. Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,143	,563	,866	,533	1,409
Antal tidligere afgørelser	,221	,007	1,247	1,063	1,463
Mænd					
Kvinder	-1,084	,000	,338	,195	,587
Debutalder	-,191	,025	,826	,699	,977
Andet end frihedsstraf			1		
Frihedsstraf	,341	,174	1,406	,860	2,298
Konstant	3,059	,034	21,296		

Bilagstabel 21. Generelt recidiv blandt unge dømt for vold eller røveri. Toårig observationsperiode. Slutmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
				Nedre	Øvre
Kontrolgruppe			1		
Eksperimentalgruppe	-,129	,601	,879	,541	1,427
Antal tidligere afgørelser	,264	,001	1,302	1,121	1,511
Mænd			1		
Kvinder	-1,093	,000	,335	,193	,581
Debutalder	-,188	,027	,828	,701	,979
Konstant	3,058	,034	21,280		